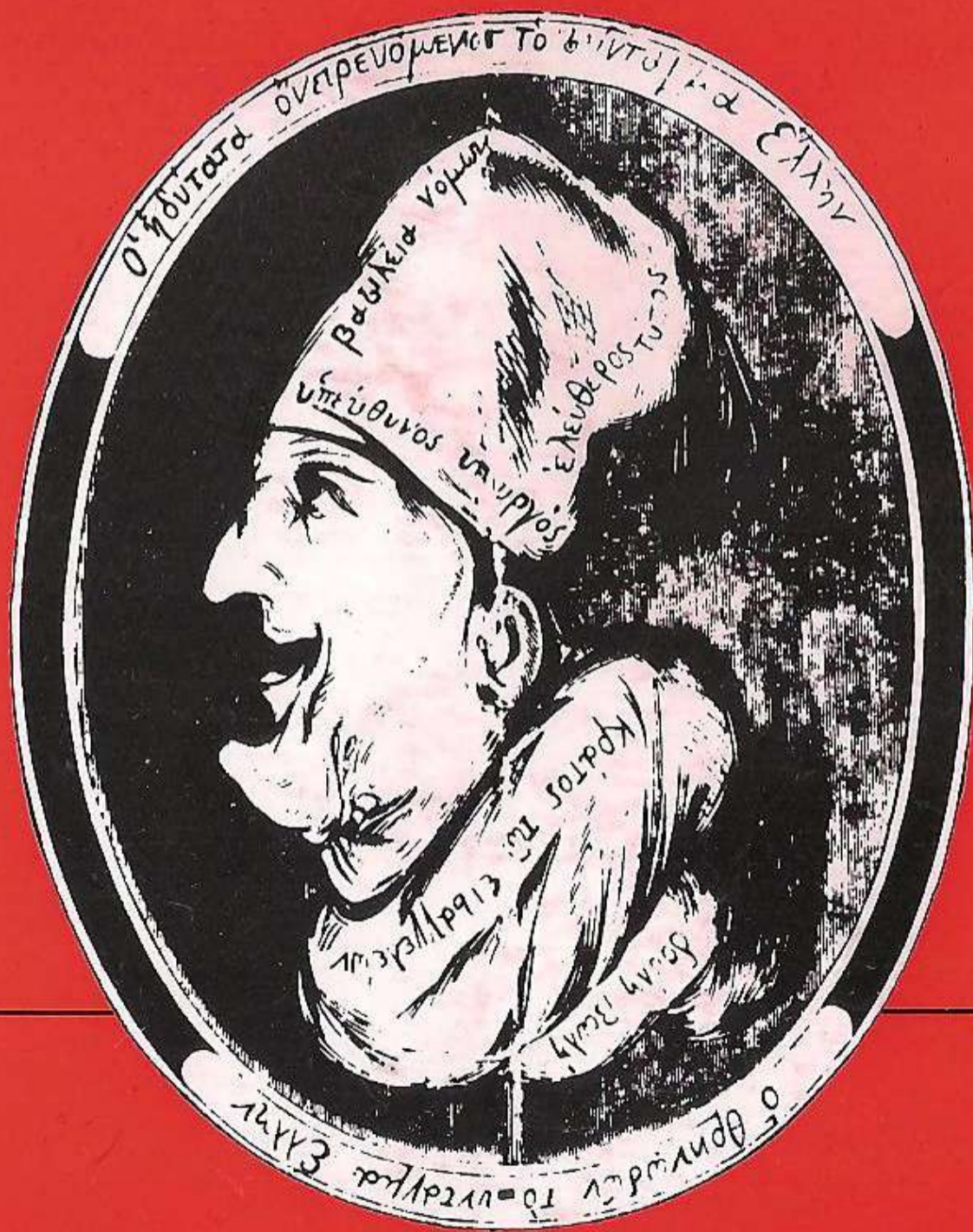

ΛΟΥΙΤΖΙ ΜΟΛΙΝΑΡΙ

Η Παρακμή του Ποινικού Δικαίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ • ΑΘΗΝΑ 1990

Luigi Molinari

Οι άνθρωποι με είπανε τρελό,
αλλά η επιστήμη ακόμα δεν μας έχει δείξει
εάν η τρέλα είναι ή δεν είναι η αποκορύφωση
της ευφυΐας, αν σχεδόν όλα όσα
οδηγούν στην δόξα, όπως κι οτιδήποτε έχει
βάθος, δεν προέρχονται από μια αρρώστια της
σκέψης· από μια κίνηση του εξυγωμένου πνεύματος
σε βάρος του κοινού νου.

(Έντγκαρ Πόε)

ΛΟΥΙΤΖΙ ΜΟΛΙΝΑΡΙ

Η ΠΑΡΑΚΜΗ
ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Μετάφραση
Φίλιππας Κυρίτσας

στην μνήμη του Βιρτζίνιο Ντε Μάρτιν

Αυτό το βιβλίο που ξανατυπώθηκε σήμερα, μετά από ένα διάστημα ογδόντα χρονών, αφιερώνεται στους μεταγενέστερους, σαν μια προειδοποίηση.

(Σημείωση στην Ιταλική έκδοση)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΘΗΝΑ 1990

Στους μάρτυρες —που δύματα
της αμάθειας
και της ανθρωπίνης κακίας
υποφέρουν τα μαρτύρια της κόλασης
στις φυλακές
όλου του κόσμου.

Περιεχόμενα

Πρόλογος του εκδότη	11
Πρόλογος στη δεύτερη έκδοση	21
Εισαγωγή	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	
Η εγκληματικότητα και η αλήθεια	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	
Ποιος υπαγορεύει τους νόμους;	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	
Τι είναι το έγκλημα; Από πού προέρχεται; Γιατί τιμωρείται;	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	
Η εξαθλίωση	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	
Οι θεραπίες <i>Μάξιμου πρόγραμμα</i>	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI	
Οι θεραπίες <i>Μίνιμου πρόγραμμα</i>	91

Πρόλογος του εκδότη

Η πρόσφατη αδώωση του μπάτσου των Μ.Α.Τ. Μελίστα, που το 1985 στην επέτειο της σφαγής του Πολυτεχνείου (17 Νοέμβρη) πυροβόλησε πσιώπλατα και δολοφόνησε τον δεκαπεντάχρονο διαδηλωτή Μιχάλη Καλτεζά, ήρθε να επιβεβαιώσει, για μια ακόμη φορά, με πανηγυρικό, όσο και συμβολικό τρόπο, ότι η Δικαιοσύνη για το Ελληνικό κράτος, όπως και για οποιοδήποτε κράτος, είναι ένας δεσμός που αποσκοπεί στην διαχείριση της βίας των αφεντικών πάνω στα δύματά τους. Οι δικαστές, όντας κι αυτοί αφεντικά, φροντίζουν για τα δικά τους προσωπικά συμφέροντα, όπως και για τα συμφέροντα όλης της κυρίαρχης τάξης. Οι νόμοι και οι δικονομίες δεν είναι τίποτα άλλο παρά μορφές νομιμοποίησης της βίας που οι κάθε είδους καταπιεστές ασκούν πάνω στα δύματά τους. Είτε ισχύουν, είτε δεν ισχύουν νόμοι η συμπεριφορά των αφεντικών δεν αλλάζει. Αυτοί πάντα θα εκμεταλλεύονται, θα καταπιέζουν, θα βλάπτουν με οποιοδήποτε δυνατό τρόπο όσους περισσότερους μπορούν και κανείς νόμος, κανένας δικαστής, δεν θα τους ενοχλεί. Άλλωστε για να μπορούν να διαπράττουν ατιμώρητα τα εγκλήματά τους έχουν οργανώσει ολόκληρο στρατό με όπλα, τανκς, αεροπλάνα, βαπόρια,

κανόνια, πυραύλους κλπ. Στρατό που τον φυλάνε ως κόρην οφθαλμού και δεν επιτρέπουν την παραμικρή κριτική σ' οποιαδήποτε μορφή βίας που ο στρατός αυτός εξασκεί πάνω σ' ολόκληρη την κοινωνία. Και επειδή ο στρατός συνήθως δεν χρειάζεται να επεμβαίνει σε χώρες με ανεπτυγμένο ιδιωτικό ή κρατικό καπιταλισμό, παρά σε πολύ αραιά διαστήματα, έχουν δημιουργήσει ένα άλλο κατασταλτικό σώμα, την αστυνομία, που οπλισμένη με ελαφρότερα όπλα στις περισσότερες περιπτώσεις αρκεί για να επιβάλλει με την βία τις ακόρεστες και βρώμικες ορέξεις των αφεντικών. Η δουλειά των δικαστών είναι να νομιμοποιούν με δεατρικές παραστάσεις που αποκαλούν δίκες, ή με παρασκηνιακό γραφειοκρατικό τρόπο, την βία που καθημερινά ασκεί η αστυνομία προκειμένου να εξυπερεπείσει τα αφεντικά, που άλλωστε είναι και εργοδότες της. Οι φυλακές και τα γυμναστήρια δεν είναι τίποτα άλλο από οργανωμένοι χώροι βασανισμού αυτών που με την συμπεριφορά τους αποδεικνύουν ότι δεν μπορούν να προσαρμοστούν προς τις επιθυμίες των αφεντικών. Χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι αυτήν την συμπεριφορά οι φυλακισμένοι, ή οι έγκλειστοι στα γυμναστήρια, την έχουν επιλέξει χωρίς να τους τους έχει αναγκάσει κανείς. Εκτός από κάποιες σπάνιες περιπτώσεις συνειδητών αρνητών της νοσηρής και απάνθρωπης κοινωνίας που τους κάνει να ασφυκτιούν, οι περισσότεροι έγκλειστοι στις φυλακές ή στα γυμναστήρια βρίσκονται εκεί γιατί για πολλούς λόγους αναγκάστηκαν να συμπεριφερθούν με έναν τρόπο που να τους καθιστά υπογύφια δύματα της κρατικής καταστολής, και, σαν να μην έφτανε

αυτό, είχαν και την ατυχία η συμπεριφορά τους να υποπέσει στην αντίληψη των φορέων της νομιμοποιημένης βίας οι οποίοι πληρώνονται για να βασανίζουν και να εξοντώνουν τους συνανθρώπους τους, όπως είναι οι μπάτσοι, οι δικαστές, οι γυμναστές και ούτω καθεξής.

Ίσως μερικοί να σκεφτούν ότι οι αντιλήψεις που εκφράζονται σ' αυτόν τον πρόλογο αποπνέουν κάποιον φανατισμό ή ότι θυμίζουν μαρξιστικές αναλύσεις. Κι όμως δεν συμβαίνει ούτε το ένα ούτε το άλλο. Όλοι οι επαγγελματίες στρατιωτικοί, όπως κι όλοι οι δικαστές, οι μπάτσοι και οι γυμναστές έχουν πλήρη συνείδηση ότι έχουν σαν επάγγελμα την άσκηση βίας πάνω στους άλλους ανθρώπους και ότι όσο περισσότερη βία ασκούν, τόσο πιο αποδοτικοί είναι στην δουλειά τους. Σ' αυτό κανείς τους δεν μπορεί να διαφωνήσει αν θέλει να είναι καλόπιστος συνομιλητής. Στο μόνο που μπορούν να διαφωνήσουν είναι στο κατά πόσον η βία που ασκούν είναι χρήσιμη και επιβεβλημένη. Εμείς δεν διαφωνούμε μαζί τους στο ότι αυτή η βία είναι χρήσιμη και επιβεβλημένη. Απλά επιμένουμε ότι η βία αυτή είναι χρήσιμη και επιβεβλημένη για αυτούς που την ασκούν και άχρηστη και απαράδεκτη για αυτούς που την υφίστανται. Και αυτό δεν είναι φανατισμός. Θα ήτανε, αν αυτοί οι κύριοι μπορούσαν να μας πείσουν ότι είναι χρήσιμο για κάποιον να δολοφονείται ή να κλείνεται στην φυλακή ή στο γυμναστήριο. Τώρα όσον αφορά το κατά πόσο αυτές οι αντιλήψεις θυμίζουν μαρξισμό, θα ήθελα να διευκρινίσω ότι όταν λέμε αφεντικά δεν εννοούμε μόνο τους ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής, αλλά κά-

θε έναν που λόγω της θέσης του μέσα στην κοινωνική ιεραρχία ασκεί βία σε άλλους ανθρώπους, όπως π.χ. ο άντρας πάνω στην γυναίκα, και οι δύο τους πάνω στο παιδί, ο δάσκαλος στους μαθητές, ο οδηγός πάνω στον πεζό κ.ο.κ. Το ότι οι δικαστές διαχειρίζονται αυτήν την βία με την βοήθεια του στρατού και της αστυνομίας φαίνεται καθαρά και από το γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, κι αυτό μπορεί να εξακριβωθεί στατιστικά, παίρνουν το μέρος του άντρα ενάντια στην γυναίκα, των γονέων ενάντια στο παιδί, του δασκάλου ενάντια στους μαθητές, του οδηγού ενάντια στον πεζό κ.ο.κ. Και βέβαια δεν το παίρνουν με το αζημίωτο. Στις περισσότερες περιπτώσεις πληρώνονται από αυτούς τους οποίους εξυπηρετούν. Και δεν είναι ανάγκη να πληρώνονται σε χρήμα (κάτι που σπάνια βγαίνει στην φόρα), δέχονται να πληρώνονται και με εξυπηρετήσεις που τους παρέχουν άφρονες αυτοί που ωφελούνται από αυτούς. Μια από τις πιο προφανείς, είναι το διαρκές λιβάνισμα που τους κάνουν από την τηλεόραση, από το ραδιόφωνο, από τις εφημερίδες, από τα περιοδικά κ.ο.κ. ενώ όλοι οι δημοσιογράφοι ξέρουν ότι οι δικαστές σαν κρατικοί υπάλληλοι εφαρμόζουν (όσο τους αρέσει βέβαια γιατί είναι απρόσβλητοι σαν απόλυτοι μονάρχες) πάντα τους νόμους του κράτους, είτε αυτό είναι Μεταξική δικτατορία, είτε Γερμανοκρατούμενο κράτος, είτε εμφυλιοπολεμικό κράτος, είτε δικτατορία των Συνταγματαρχών, είτε αστυνομικό κράτος κλπ. Τους λιβανίζουν, ενώ ξέρουν ότι ποτέ δεν τιμωρούνται για τα δικαστικά εγκλήματα που διαπράττουν, γιατί αυτοί οι δημοσιογράφοι είναι δημοσιογρά-

φοι, όχι γιατί έχουν κάποιες ικανότητες ή είναι εργατικοί, αλλά γιατί οι δικαστές απαγορεύουν στο κοινό την πρόσβαση σε κάποια αντικειμενική πληροφόρηση. Μια τέτοια πρόσβαση κάτι τέτοιους δημοσιογράφους θα τους καθιστούσε εντελώς άχρηστους. Αν ο οποιοσδήποτε μπορούσε να διαβάσει τα έγγραφα της αστυνομίας, του στρατού, των δικαστηρίων, των διαφόρων υπουργείων κ.ο.κ., κάτι που οι νόμοι, που εφαρμόζονται από τους δικαστές, απαγορεύουν αυστηρά, τότε οι δημοσιογράφοι αυτοί θα έχαναν κάθε λόγο ύπαρξης και θα μένανε άνεργοι. Από την άλλη μεριά τα κάθε είδους αφεντικά που είναι αναγνώστες των εφημερίδων χαίρονται να διαβάζουν λιβανιστήρια για τους δικαστές, γιατί οι δικαστές είναι οι λιγότερο κακόφημοι, και για αυτό πιο δρασείς, προστάτες των συμφερόντων τους.

Η αξία του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας δεν βρίσκεται στο ότι περιέχει κάποιες καινούργιες ιδέες ή στο ότι αποτελεί προϊόν βαδυστόχαστων και λεπτομεριακών αναλύσεων με πλούσια βιβλιογραφία, αλλά στο ότι λέει έξω απ' τα δόντια κάποιες αλήθειες που όλοι ξέρουν και κανένας δεν θέλει ή δεν έχει το δάρρος να τις εκφράσει. Και τέτοια βιβλία σπανίζουν στα βιβλιοπωλεία γιατί οι αναγνώστες δεν αγοράζουν βιβλία που αναφέρονται σε «οικεία κακά». Οι αναγνώστες που πραγματικά έχουν πρόβλημα με το Ποινικό Δίκαιο και τους δικαστές που το εφαρμόζουν, δεν θέλουν να διαβάζουν για το πρόβλημά τους γιατί έτσι αυξάνεται ο πόνος που νοιώθουν για την αδικία που γίνεται σε βάρος τους ή σε βάρος του συνανθρώπου τους. Έτσι ενώ εκατοντάδες χιλιάδες

Έλληνες έχουν περάσει από τις φυλακές τα τελευταία εξήντα χρόνια, ούτε χίλιοι δεν είναι αυτοί που διαβάζουν βιβλία που αναφέρονται στην κατάσταση που επικρατεί στις φυλακές σήμερα, όπως είναι τα βιβλία «Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού» και «Φυλακές Αλικαρνασού-Βασανιστήρια κρατουμένων». Κι όμως η φυλάκιση είναι ένα ενδεχόμενο που θεωρητικά κρέμεται πάνω από το κεφάλι ολονών.

Βέβαια, όπως όλα τα βιβλία που καταπιάνονται με πολύ σοβαρά ζητήματα, έτσι και αυτό έχει τα ελαττώματά του, ελαττώματα που οφείλονται στην εποχή στην οποία γράφτηκε. Ένα από αυτά είναι η πίστη του συγγραφέα στις γευτοεπιστημονικές θεωρίες κάποιων χρηματοδοτούμενων από το κράτος επιστημόνων της εποχής του, που ισχυριζόντουσαν ότι οι περισσότεροι άνθρωποι που κλεινόντουσαν στις φυλακές ή στα γυχιατρεία είχαν κάποια βιολογική ανωμαλία, που πολλές φορές ήταν κληρονομική. Τέτοιου είδους βλακείες σήμερα έχουν διαγευστεί παταγωδώς, κάτι το οποίο επέβαλε στους επιστήμονες η σκληρή πραγματικότητα δύο ολόκληρων παγκοσμίων πολέμων, οι οποίοι απόδειξαν ότι τα χειρότερα εγκλήματα μπορούν να διαπράττονται από εντελώς υγιείς και νομοταγείς πολίτες, όπως ήταν κατά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οι Γερμανοί, οι Ιταλοί και οι Γιαπωνέζοι, ενώ στις φυλακές και στα γυχιατρεία μπορούν να κλείνονται εκατομμύρια αθώα θύματα της φασιστικής κτηνωδίας, όπως ήταν κατά τον ίδιο πόλεμο οι Εβραίοι, οι Ρώσοι, οι Πολωνοί, οι Έλληνες κλπ., οι οποίοι γέμισαν τις φυλακές, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και τα γυχιατρεία κατά την περίοδο

αυτή. Ευτυχώς από τότε που γράφτηκε αυτό το βιβλίο έχουν γραφτεί από επιστήμονες χιλιάδες άλλα που αποδεικνύουν το πόσο αβάσιμες και υποβολιμαίες είναι τέτοιες ρατσιστικές θεωρίες που αρέσκονται να παρουσιάζουν σαν αρρώστους τα θύματα της κρατικής καταστολής.

Όμως το γεγονός ότι οι φυλακισμένοι δεν είναι γυχικά άρρωστοι δεν οδηγεί αναπόφευκτα και στο συμπέρασμα ότι είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους ή επικίνδυνοι για την κοινωνία. Η ανάπτυξη της Ψυχολογίας από την εποχή του Φρόυντ κι έπειτα, όπως και η ανάπτυξη της Κοινωνιολογίας, συνέβαλαν εκτός των άλλων και στην ανακάλυψη χιλιάδων παραγόντων που επιδρούν πάνω στο άτομο και ρυθμίζουν την συμπεριφορά του. Μάλιστα τα πειράματα του Παυλώφ, όπως εφαρμόστηκαν πάνω στους ανθρώπους από τις αστυνομίες του Χίτλερ και του Στάλιν και από τον Αμερικάνικο στρατό πάνω στους Αμερικανούς στρατιώτες που γύρισαν από τον πόλεμο της Κορέας, απόδειξαν ότι η προσωπικότητα του ανθρώπου είναι σε ασύλληπτο βαθμό εύπλαστη και η συμπεριφορά του προβλέψιμη με πάρα πολλές πιθανότητες επιτυχίας. Αλλά γιατί να πηγαίνουμε τόσο μακριά. Πολύ κοντά στην Αθήνα, στην Μακρόνησο, λειτούργησε πριν από σαράντα χρόνια ένα στρατόπεδο βασανιστηρίων για όσους αμφισβητούσαν έστω και ελάχιστα την με κοινοβουλευτικό μανδύα απόλυτη εξουσία του στρατού. Από αυτό το στρατόπεδο πέρασαν δεκάδες χιλιάδες φαντάροι και άλλοι εξόριστοι ή κρατούμενοι για πολιτικούς λόγους. Από τις δεκάδες χιλιάδες των φαντάρων μετριούνται στα δά-

χτυλα αυτοί που μετά από μακροχρόνια βασανιστήρια δεν υπόγραψαν δηλώσεις μετανοίας και εγκώμια για τους βασανιστές τους. Μπορεί κανείς να κατηγορήσει αυτές τις δεκάδες χιλιάδες των «μετανοιωμένων» δηλωσιών ότι είτανε υπεύθυνοι για τις δηλώσεις τους;

Μπορεί τέτοιου είδους συγκρίσεις να φαίνονται τραβηγμένες, όμως για τους περισσότερους ανθρώπους που κλείνονται στην φυλακή ή στο γυμναστήριο ή κοινωσία είναι μια Μακρόνησος που με τα βασάνια που τους επιβάλλει τους κάνει ανεύθυνους για τις πράξεις τους. Και σαν ανεύθυνοι έχουν ανάγκη από συμπάραση και φροντίδα όπως και οι ασθενείς, όπως λέει και ο συγγραφέας.

Μολονότι από την εποχή που κυκλοφόρησε η πρώτη έκδοση αυτού του βιβλίου έχουν περάσει ογδονταέξι ολόκληρα χρόνια, τα πράγματα όχι μόνο δεν αλλάζανε προς το καλύτερο αλλά μεσολαβήσανε και δύο παγκόσμιοι πόλεμοι με εκατοντάδες εκατομμύρια νεκρούς. Η προπαγάνδα του Μολινάρι, όπως και όλων των αναρχικών των αρχών του αιώνα, για ειρήνη και αλληλεγγύη έπεσε στο κενό. Οι αυτοαποκαλούμενοι πολιτισμένοι λαοί προτίμησαν να αλληλοσφάζονται και να αλληλοληστεύονται και να αλληλοβιάζονται παρά να ακολουθήσουν τα λόγια των αναρχικών που τους προτείνανε ειρήνη και αλληλοβοήθεια. Και μόνο οι κόλακες του λαού, που τον κολακεύουν για ιδιοτελείς σκοπούς, μπορούν να υποστηρίξουν ότι για τους πολέμους δεν ευθύνονται οι λαοί αλλά οι κυβερνήσεις τους. Τα αποτελέσματα των εκλογών σ' όλες τις χώρες που συμμετείχαν

στους πολέμους αυτούς, αποτελέσματα που δείχνουν ότι τους περισσότερους γήφους παίρνουν πάντα οι υπεύθυνοι για αυτούς τους πολέμους, αποτελούν αδιάγρευση απόδειξη της συναυτουργίας λαών και κυβερνήσεων στο αιματοκύλισμα της ανθρωπότητας. Για αυτό λοιπόν το βιβλίο αυτό παραμένει επίκαιρο και μελλοντιστικό, άσχετα αν οι εξελίξεις, όλα αυτά τα χρόνια που μεσολαβήσανε από την πρώτη έκδοση, μας αναγκάζουν να μην απευθυνόμαστε σε τόσο ευρύ κοινό, σαν κι αυτό που απευθυνόταν τότε ο συγγραφέας.

Φιλοδοξούμε να πλησιάσουμε αναγνώστες με τόσο ευρύ πνεύμα και τόση ευαισθησία πάνω σε ζητήματα ποινικής καταστολής, όπως οι αναγνώστες των βιβλίων «Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού» και «Φυλακές Αλικαρνασού-Βασανιστήρια κρατουμένων». Δεν φιλοδοξούμε να πλησιάσουμε δικαστές, ή μπάτσους ή στρατιωτικούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μεταξύ τους δεν υπάρχουν και κάποιοι που μετανοώνουν για το επάγγελμά τους. Άλλωστε όποτε πλησιάσαμε σε δικαστήρια, σε αστυνομικά τμήματα ή σε στρατόπεδα, πλησιάσαμε παρά την δέλυσή μας και πάντα μας έβλαγε αυτό το πλησίασμα. Φιλοδοξούμε να πλησιάσουμε τους αναγνώστες με την αλήθεια και όχι με απάνθρωπους νόμους που επιβάλλονται με την βία των όπλων. Πιστεύουμε ότι τέτοια βιβλία αποτελούν ράπισμα στο πρόσωπο της δικαστικής εξουσίας και χέρι βοήθειας για αυτούς που σαπίζουν στις φυλακές και η ζωή τους η ίδια βρίσκεται στην απόλυτη διάθεση των δικαστών και των δεσμοφυλάκων. Και δεν υπερβάλλουμε σ' αυτό το τελευταίο. Όλοι ξέ-

ρουν ότι αν κάποιος κρατούμενος δολοφονηθεί στην φυλακή από φύλακες και ο αρμόδιος δικαστής που δ' αναλάβει την υπόθεση δεχτεί ότι η δολοφονία είναι αυτοκτονία, ο φάκελος του κρατούμενου κλείνει ερμηνιακά όπως και ο τάφος του, και μπαίνει στο αρχείο από όπου δεν ξαναβγαίνει ποτέ, όπως δεν βγαίνει ξανά το πτώμα από τον τάφο για ιατροδικαστική εξέταση, αν δεν το δέλει ο εισαγγελέας που χαρακτήρισε την δολοφονία αυτοκτονία.

Κάθε μέρα που περνάει όλο και περισσότεροι αδώοι οδηγούνται στην φυλακή, όλο και περισσότεροι κουμπουροφόροι δολοφόνοι αφήνονται να κυκλοφορούν ελεύθεροι και να επιλέγουν τα μελλοντικά τους δύματα. Τα υγρά και παγωμένα υπόγεια του Ψυχιατρείου Κρατουμένων είναι γεμάτα αλυσσοδεμένους ανθρώπους, που δέρνονται με λάστιχα από τους φύλακες κατά βούληση. Όποτε κάποιος από αυτούς πεθαίνει από το κρύο, η από τα βασανιστήρια, η ανακοίνωση είναι στερεότυπη: ο θάνατος επήλθε από αυτοκτονία ή ο θάνατος επήλθε από πνευμονικό οίδημα. Με βιβλία σαν κι αυτό ελπίζουμε να κάνουμε ένα μικρό βήμα για να εμποδίσουμε έστω και στο ελάχιστο τέτοιες ατιμώρητες δολοφονίες.

Αθήνα 27-1-1990

Πρόλογος στην δεύτερη έκδοση

Τον Σεπτέμβριο του 1904 δημοσιεύτηκε η πρώτη έκδοση (5. 000 αντίτυπα) της Παρακμής του Ποινικού Δίκαιου και τώρα (Σεπτέμβρης 1909), ο Συγγραφέας-Εκδότης (μια που δεν είναι εύκολο να βρεί κανείς στην Ιταλία εκδότες ελευθεριακών έργων) παρουσιάζει στο κοινό την δεύτερη έκδοση προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις πολλών που τον πλησίασαν.

Αισθάνομαι την υποχρέωση να ομολογήσω ότι η ηθική αμοιβή για την διάδοση αυτής της εργασίας ανήκει αποκλειστικά σχεδόν στους αναρχικούς, οι οποίοι κατάλαβαν ότι αυτό το βιβλίο, ένα βιβλίο πραγματικά μελλοντιστικό, περιέχει ιδέες και έννοιες που μπορούν να γίνουν αντιληπτές και να εκτιμηθούν μόνο από αυτούς που αγωνίζονται για ένα απελευθερωτικό ιδανικό που θα οδηγήσει την κοινωνία στην ανατροπή της τωρινής κατάστασης της κοινωνικής ζωής.

Δεν είναι ότι κάνουν λάθος ακόμα και μεταξύ των εχθρών των αναρχικών ιδεών αυτοί που είναι αρκετά ενάρετοι και ευφυείς ώστε να αντιλαμβάνονται την αισχροπία και την αδικία του δικαίωματος να τιμωρείς: και δεν λείπουν τέτοιοι, αλλά υποκύπτουν στα συμφέροντα της κάστας τους, της ομάδας τους και

των κομμάτων τους που έρχονται σε σύγκρουση με την ελευθεριακή ιδέα που εμπνέει όλο αυτό το έργο.

Το ποινικό δίκαιο, ένα συμβατικό γέμα, είναι απαραίτητο για όλους εκείνους που, από τον χριστιανό παπά μέχρι τον άδικο σοσιαλιστή, στηρίζουν την δύναμή τους στην ισχύ του νόμου. Με την παρακμή του ποινικού δικαίου οι νόμοι θα στερηθούν την ποινική κύρωση και το Κράτος δεοκρατικό ή λαϊκό δεν θα έχει πλέον τα μέσα για να καθιστά ανίσχυρους τους αντιπάλους του.

Ο Δον Ρόμολο Μούρρι — χριστιανοδημοκράτης παπάς — μπορεί να ανεχτεί που ένας καλόπιστος συνεργάτης του γράφει ότι το δικαίωμα να τιμωρείς είναι αντίθετο προς το Χριστιανικό δόγμα, μα σαν πολιτικός δεν θα προσυπογράψει ποτέ την κατάργηση της ποινής. Όπως και ο Καθ. Ενρίκο Φέρρι —εξουσιαστικός σοσιαλιστής— μπορεί με τους τόμους του να δείχνει στους μελετητές την καθηγητική οδό προς την αλήθεια και την επιστήμη, αλλά κατόπιν χάνεται αναγκαστικά μέσα στα μονοπάτια του οπορτουνισμού και στην πράξη παρεμποδίζει πεισματικά την εξαγωγή επιστημονικών συμπερασμάτων πάνω στην εγκληματικότητα από τις ίδιες του τις μελέτες και από την ίδια του την σχολή. Τόσο πολύ και ο ένας και ο άλλος έχουν ανάγκη από το Κράτος, από τους νόμους και από τις φυλακές!

Ήταν λοιπόν φυσικό μόνο οι αναρχικοί να συμβάλλουν στην διακίνηση αυτής της μπροσούρας που εκθέτει εκλαϊκευμένα ιδέες που στηρίζονται σε δηκτικές ελευθεριακές απόψεις. Τό ίδιο πιστεύουμε ότι θα γίνει και με την παρούσα δεύτερη έκδοση που είναι

από τυπογραφική άποψη ανανεωμένη και πιο κομψή αλλά διατηρεί το κείμενο ανέπαφο.

Κατά την πενταετία που πέρασε ο Συγγραφέας συγκέντρωσε από βιβλία και ιδιαίτερα από τον ημερήσιο τύπο, έναν τεράστιο όγκο από γεγονότα με σκοπό να τεκμηριώσει σε μια επόμενη έκδοση, το καθένα από τα κεφάλαια του βιβλίου. Αλλά η υλική πραγμάτωση αυτού του εξαιρετικού σκοπού εμφανίζεται αδύνατη από τυπογραφική άποψη. Επίσης το βιβλίο θα έχανε τον χαρακτήρα της προπαγανδιστικής μπροσούρας και κάτι τέτοιο δεν έπρεπε να γίνει. Από την άλλη μεριά η εργασία της τεκμηρίωσης μπορεί να γίνει και από τον καθένα από τους αναγνώστες, στους οποίους επαφίεται το καθήκον να ελέγξουν εάν οι ισχυρισμοί του συγγραφέα βρίσκουν επαρκή ανταπόκριση στα γεγονότα της καθημερινής ζωής που τα περιοδικά και οι εφημερίδες ή, ακόμα καλύτερα, η προσωπική εμπειρία, προβάλλουν μπροστά στα μάτια μας.

Και πριν κλείσουμε αυτήν την σύντομη παρουσίαση θέλουμε να θυμίσουμε ένα γεγονός που αποδεικνύει ότι η ιδέα της κατάργησης των φυλακών, αυτών των τόπων εξιλέωσης και ντροπής, είναι έτοιμη να εισχωρήσει στην συνείδηση του κόσμου.

Στην Μάντοβα, ιταλική πόλη που βρέθηκε πάντα στην πρωτοπορία σε σχέση με κάθε ιδέα ελευθερίας και προόδου, αρκετοί οικοδόμοι αρνήθηκαν να συμβάλουν με την χειρωνακτική τους εργασία στην κατασκευή καινούργιου κτίριου για τις φυλακές. Αυτή η διαμαρτυρία βρήκε απήχηση σ' όλες τις λαϊκές εφημερίδες του κόσμου, και, εάν σ' αυτήν την ευγενέ-

στατη και συνειδητή πρωτοβουλία δεν είχαν αντιδράσει οι πολιτικοί και ιδιαίτερα οι σοσιαλιστές, η Μάντοβα θα είχε κατορθώσει να δώσει στον κόσμο και στον πολιτισμό ένα μεγάλο παράδειγμα δικαιοσύνης και ανθρωπιάς.

Παρ' όλα αυτά η ιδέα προχωράει, οι καλοί απόστολοί της δεν λείπουν, και οι μέλλουσες γενεές θα αποφύγουν για τον εαυτό τους την ανώφελη οδύνη και τα ανώφελα μαρτύρια στα οποία οδηγεί ένα ποινικό σύστημα παράλογο και βάνουσο.

Λουίτζι Μολινάρι

Μιλάνο, Σεπτέμβρης 1909

Εισαγωγή

Γράφω χωρίς μνησικακία. Η μνησικακία γεννάει το μίσος και την εκδίκηση, και ακριβώς ενάντια στο μίσος και στην εκδίκηση, που εξασκείται με κτηνωδία από το σύνολο στο όνομα ενός υποτιθέμενου πολιτισμού, είναι που ετοιμάζομαι να γράψω.

Ο δρόμος της προόδου κατά την ανοδική του ανέλιξη σημαδεύεται από τρομερά λάθη, από ασύλληπτα μαρτύρια, από φρικτά βασανιστήρια.

Οι διωγμοί των αιρετικών, οι θάνατοι στην πυρά, τα βασανιστήρια και ο δημόσιος χλευασμός, ποινές που επιβλήθηκαν από τους αμαθείς πάνω στους δυστυχισμένους, και η δηριώδης μεταχείριση που εφαρμόστηκε μέχρι πριν από μερικές πενταετίες και τώρα εφαρμόζεται στους ταλαίπωρους παράφρονες, είναι παρόμοιοι κοινωνικοί λεκέδες, όνειδος για το παρελθόν και προειδοποίηση για το παρόν. Προειδοποίηση στην τωρινή μας κτηνωδία, προειδοποίηση στο παρόν ώστε οι διώξεις στις οποίες επιδίδονται οι μικροκέφαλοι που μας κυβερνάνε να βρουν κάποιο φραγμό στην συνείδηση που έχει αναπτύξει ο λαός, ο λαός που πρέπει να επιβληθεί με την βία για να πάγουν να διαπράττονται κι άλλα φρικτά βασανιστήρια,

κι άλλες βάρβαρες δολοφονίες στο όνομα της δικαιοσύνης και του πολιτισμού!

Σήμερα μας προκαλούν φρίκη τα όργανα βασανισμού που βλέπουμε στα Μουσεία, με τα οποία βασανίζανε τους εγκληματίες κατά τους περασμένους αιώνες, όπως μας προκαλούν φρίκη τα υγρά και σκοτεινά υπόγεια όπου αλυσσοδένανε τους φουκαράδες που ήτανε διανοητικά άρρωστοι. Και ο τροχός, και το στρεβλωτήριο, και η αγχώνη και η πυρά, ξυπνάνε μέσα μας δύο συναισθήματα: ένα συναίσθημα οδύνης και οίκτου για εκείνους τους περασμένους καιρούς και ένα άλλο ανακούφισης για το παρόν.

Αυτό είναι και το μοιραίο λάθος που επικυρώνει την κτηνωδία του παρόντος! Σήμερα το σωτήριο έτος 1904 οι τρελοί και οι εγκληματίες αντιμετωπίζονται με τέτοια εκλεπτυσμένη σκληρότητα που κάνει τις φρικαλεότητες του Μεσαίωνα να ωχριούν μπροστά της και το συναίσθημα ανακούφισης που νοιώθουμε να μην είναι τίποτα άλλο από μια χυδαία φάρσα που κάνουμε στον ίδιο μας τον εαυτό. . . Βλέπουμε τα αίσχη των πολιτισμών του παρελθόντος και δεν αντιλαμβανόμαστε τα αίσχη που από παντού μας περιβάλλουν, όπως ο κάθε άνθρωπος διακρίνει και σχολιάζει τα ελαττώματα των αλλωνών και όχι τα δικά του.

Η μεταχείριση που η σύγχρονη κοινωνία επιφυλάσσει στους εγκληματίες αποτελεί και από υλική και από ηθική άποψη καθαρή προστυχιά, είναι η πιο απόλυτη άρνηση κάθε ανθρωπίνης ηθικής αρχής, αποτελεί την πιο αγροίκα επικύρωση του βάρβαρου δεσμού των αντιποίνων «οφθαλμόν αντί οφθαλμού και

οδόντα αντι οδόντος», συνιστά άρνηση κάθε επιστημονικού αξιώματος, είναι με λίγα λόγια ένα μεγάλο αίσχος που μας καταδυναστεύει και θα μας κάνει δαχτυλοδειχτούμενους στους μεταγενέστερους σαν ηλίθιους και κακούς. Απέναντι σε μια τέτοια ατιμία όσοι άνθρωποι έχουν καρδιά και νοημοσύνη έχουν υποχρέωση να διαμαρτυρηθούν. Να διαμαρτυρηθούν έντονα, έτσι ώστε να πάγουν να είναι χριστιανοί στα λόγια, να είναι μορφωμένοι στα λόγια, και στην πράξη να κάνουν ακριβώς το αντίθετο στα πλαίσια του πιο βάρβαρου προς τον πλησίον τους κόσμου, στα πλαίσια του κόσμου του πιο παράλογου απέναντι στους φουκαράδες που χτυπήθηκαν από την μοίρα.

Οι ποινικοί κώδικες όλων των εθνών που αυτοαποκαλούνται πολιτισμένα επικυρώνουν με βάνουσο τρόπο το πιο κτηνώδικο συναίσθημα: την εκδίκηση. Το συναίσθημα του οίκτου, το οποίο εμπνέουν οι δρασκείες, όπως και το αίσθημα της δικαιοσύνης, το οποίο ενδυναμώνεται από την επιστήμη, βιάζονται κτηνώδικα από αυτούς τους διαβολικούς νόμους που για χάρη της ανθρωπότητας πρέπει να καταργηθούν. Οι νόμοι αυτοί βρίσκουν τα πιο σταθερά τους στηρίγματα, τις πιο ασφαλείς βάσεις, στην ημι-άγρια κατάσταση των λαϊκών μαζών και στην άγνοια κάθε επιστημονικής αρχής από τις ανώτερες τάξεις της σημερινής κοινωνίας. Όμως άλλα σκοτάδια έχουν ήδη διαλυθεί από προδρόμους που περιγελάστηκαν, καταδιώχτηκαν και φυλακίστηκαν. Άλλες ατιμίες έχουν ήδη ξεσκεπαστεί και αποκαλυφθεί, άλλα προπύργια άγνοιας έχουν ήδη καταστραφεί και τώρα κείτονται κατεδαφισμένα. . . Ο πρωτοπόρος του πολιτισμού

προχωράει αργά αλλά σταθερά. Σήμερα είναι ενάντια στην επικυρωμένη από τους κώδικες κτηνωδία που πρέπει να εξεγερδούμε. Αυτό επιτάσσει η δρασκεία της ανθρωπιάς, αυτό επιτάσσει η επιστήμη.

Ύμνος στην ειρήνη
(στην άρια του Ναμπούκο)

Ειρήνη, ειρήνη, ζαναγύρνα στον κόσμο
και κατάργησε κάθε σύνορο μισπό·
χαιρετίζουμε την λευκή σου σημαία,
μοναδικό σύμβολο της ωραίας ιδέας!
Όχι άλλο σίδερο για ανθρωποκτόνα όπλα,
όχι πλέον επιστήμη για ανόσια χρήση·
και θα ξανάβρουμε το καλό και την χαρά!

Υγώνεται μέσα από τάφους χιλιάδες
σοβαρή και λυπημένη η φωνή των νεκρών·
και τους γεμάτους δύναμη νέους συμβουλεύει
να δέλουν να ζήσουν κι όχι από τώρα να πεδάνουν!

Έλα, έλα στην καρδιά των ανθρώπων,
ω του δίκαιου και του αληθινού αδελφή·
υγιής πια η ανθρωπίνη σκέψη,
το μίσος διώχνει κι η αγάπη δριαμβεύει.

Α. Πέτρος

Κεφάλαιο I

Η εγκληματικότητα και η αλήθεια

Δεν πρόκειται να χαθώ μέσα σε άσκοπες συζητήσεις. Ο άνθρωπος κάνει το καλό ή το κακό ανάλογα με την ιδιοσυγκρασία του και με την συνδρομή άλλων εξωτερικών παραγόντων ξένων προς την θέλησή του. Η εγκληματικότητα και η τρέλα είναι συνώνυμες, ο εγκληματίας ή έχει κληρονομήσει την ατυχία του από τους γονείς του ή τους παπούδες του ή την οφείλει σε σοβαρές διαταραχές του οργάνου της σκέψης, ή του σώματος γενικά. Πείτε το αυτό σ' έναν πιστό και θα σας απαντήσει ότι είσαστε τρελός. Πείτε το σ' έναν δετικιστή, πείτε το σ' έναν γιατρό, σ' έναν ψυχίατρο και ο άνθρωπος της επιστήμης θα κουνήσει το κεφάλι του καταφατικά! Έτσι είναι!

Η εγκληματικότητα είναι μια αρρώστια, δεν θα συζητήσουμε άλλο πάνω σ' αυτό. Είναι άσκοπο να παραδέσουμε αξιόλογους ψυχιάτρους και τεράστια κείμενα γεμάτα στατιστικές και τεκμήρια. Ο εγκληματίας είναι ένας άρρωστος — αυτό λέει η επιστήμη — αυτό λένε τα πειστήρια — αυτό λέει η εμπειρία.

Τότε λοιπόν τι να κάνουμε με τους Ποινικούς Κώδικες; Σε τι χρησιμεύουν αυτά τα προϊστορικά μνημεία αν όχι για να επιδεικνύουν την κτηνώδη και ογκώδη μας άγνοια;

Δεν με απασχολούν οι πιστοί. Εάν ο Θεός στα πλαίσια της απέραντης καλωσύνης του εφεύρε για τους αμαρτωλούς τις οδύνες της κόλασης, είναι ακόμα πιο φυσικό ο αγγελικός άνθρωπος, κατ' εικόνα και ομοίωση του δημιουργού του, να έχει ανακαλύψει τις πιο επώδυνες σωματικές ποινές για τους ενόχους και ειδικότερα για τους αιρετικούς. Απεναντίας το πιο λογικό συμπέρασμα στο οποίο θα έπρεπε να φτάσουν (και φαίνεται ότι στο παρελθόν έφτασαν κοντά στην πραγματοποίηση αυτού του ευγενικού ιδανικού) είναι αυτό: να στέλνουν κατευθείαν τον εγκληματία κοντά στον Θεό ούτως ώστε αυτός με μια ετυμηγορία που δεν επιδέχεται έφεση να τον βυθίζει σε μια από τις βαθιές κοιλάδες της κόλασης για όλη την αιωνιότητα.

Και τι λένε οι κύριοι δετικιστές, τι λένε οι άνθρωποι της επιστήμης, οι γιατροί, οι γυμναστές;

Εδώ βρίσκεται η ατιμία, εδώ βρίσκεται το κοινωνικό αίσχος! Ξέρουν την αλήθεια, βάζουν το δάχτυλο στην σάπια πληγή που γαγγρενιάζει, που μολύνει το κοινωνικό σώμα, αλλά λόγω συμφέροντος ή λόγω ομορτυνισμού ή λόγω τεμπελιάς ή λόγω ανανδρίας σωμαίνου και σωμαίνου και σωμαίνου!

Δεν υπάρχει πλέον άνθρωπος της επιστήμης που να μην είναι τελείως πεισμένος για το ότι οι ποινές είναι άχρηστες, μα κανένας δεν υγώνει δυνατή φωνή ενάντια στις ατιμίες που περιέχονται στους ποινικούς νόμους όλων των χωρών. Πως εξηγείται αυτή η δειλία;

Οι δετικιστές είναι πεισμένοι ότι η ποινή είναι ανώφελη για το υποκείμενο του εγκλήματος. Αλλά

αυτοί λένε: η κοινωνία έχει δικαίωμα και καθήκον να αμυνθεί απέναντι στους εγκληματίες. Συμφωνούμε μαζί σας στο να θεωρούμε τον δολοφόνο και τον βιαστή και όλους τους εγκληματίες σαν πραγματικούς ανώμαλους, σαν πραγματικούς τρελούς, αλλά ακριβώς γι' αυτό αυτοί είναι επικίνδυνοι για την κοινωνία και είναι απαραίτητο να τους κάνουμε ανάκατους να ξαναβλάγουν. Κατά συνέπεια οι φυλακές είναι απαραίτητες. Και προσδέτουν δριαμβευτικά: είμαστε λοιπόν πεισμένοι ότι ακόμη και η τιμωρία των ενόχων αποτελεί ισχυρό φραγμό γι' αυτούς που έχουν έμφυτη την τάση προς το έγκλημα.

Πόσοι θα σκοτώνανε αν δεν υπήρχε η τρομακτική σκιά της ποινής του θανάτου ή της κάθειρξης;

Και μετά από αυτό το ερωτηματικό ο δετικιστής τροπαιούχος υγώνει ικανοποιημένος το κεφάλι του και το δριαμβευτικό βλέμμα του προκαλεί το δικό σας νικημένο και φοβισμένο!

Όμως δεν είναι έτσι. Πριν απ' όλα εάν είσατε πεισμένος ότι ο εγκληματίας ενήργησε ωδούμενος από μια δύναμη επιτακτική, αναπόφευκτη, διαπράττετε την πιο φρικτή ανανδρη πράξη, με το να επιβάλλετε μια τιμωρία (και δεν συζητώ ούτε το είδος ούτε την ποσότητα) σε ένα ανεύθυνο ον.

Έχετε δίκιο όταν λέτε ότι η κοινωνία έχει το δικαίωμα να προστατευθεί από τους εγκληματίες αλλά πρέπει να προστατευθεί από αυτούς όχι με την πρόληψη τιμωρία, που συνογίζεται σε κτηνώδη εκδίκηση, αλλά με την ευσπλαχνία, με την αγάπη και με την ευεργετική φροντίδα που οφείλει στους ανάπηρους, στους αδύναμους και στους άρρωστους. Γιατί η κοι-

νωνία δεν προβλέπει το σκότωμα όλων των φυματικών; Και όμως η επιστήμη διδάσκει χωρίς να ανέχεται αμφιβολίες ότι ένα άτομο που έχει προσβληθεί από μια τέτοια νόσο είναι πάρα πολύ επικίνδυνο για τις υπάρξεις που το περιβάλλουν. Όμως η ανθρωπινή αλληλεγγύη, που σ' αυτήν την περίπτωση δριαμβεύει, αξιώνει να έχει ο άρρωστος όλες τις φροντίδες που μπορούμε να φανταστούμε και να τον προσέχουν οι συγγενείς ή να φιλοξενείται σε ειδικά Σανατόρια, όπου τίποτα δεν στερούν από τον δύστυχο και όπου κανένας δεν επιθυμεί να του καταλογίσει ευθύνες για την κακοτυχία του.

Γιατί δεν κάνουν το ίδιο και με τους εγκληματίες; Η ίδια ανθρωπινή αλληλεγγύη που κάνει ιερή και σεβαστή την ζωή του φθισικού, γιατί δεν κάνει ιερή και σεβαστή και την ζωή του εγκληματία; Εως τότε που οι δεισιδαιμονίες και η αμάθεια κρατούσαν κρυμμένη σε βαθύ σκοτάδι την Αλήθεια, που η επιστήμη είχε αποκαλύψει, η συμπεριφορά της ανθρωπότητας μπορούσε να βρίσκει δικαιολογίες και υπερασπιστές: τώρα είναι αδύνατον. Εμείς θα καταστρέψουμε ό, τι έχουν εναποθέσει στο μυαλό μας αιώνες λαθών, βιαιοτήτων και ανήκουστων κτηνωδιών, θα καταστρέψουμε ότι πρωτόγονο έχει μείνει μέσα μας, θα ξεχάσουμε την ηθική κληρονομιά που μας έχουν μεταβιβάσει ο άνθρωπος της λίθινης εποχής και ο άνθρωπος των σπηλαίων, και στο όνομα της αλήθειας και της δικαιοσύνης θα διακηρύξουμε το δικαίωμα στην ζωή, το δικαίωμα στην ύπαρξη αυτών των κακότυχων αδελφών μας, αυτών των μαρτύρων, των μέχρι σήμερα παραγνωρισμένων, που, μέσα στο βουβό κελί, μέ-

σα στην οδύνη της πείνας και της μοναξιάς, μέσα στην βρωμιά της σαπίλας και τα παγωμένα σίδερα, πληρώνουν το έγκλημα του ότι ενεργήσανε υποκύπτοντας στην ακατανίκητη παρόρμηση μιας αρρωστημένης γυχής.

Συνιστά η ποινή φραγμό στο έγκλημα;

Αναγνώστες, εξετάστε την γυχή σας, στρέψτε την σκέψη σας στον ίδιο σας τον εαυτό και ρωτήστε; Τί με εμποδίζει να σκοτώνω, τι με εμποδίζει να διαπράττω πράξεις επονείδιστες; Είναι ο φόβος της ποινής ή είναι ένα συναίσθημα ανθρωπίνης αλληλεγγύης, ή ένα συναίσθημα ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, κάτι δεν ξέρω γλυκό, καλό, υψηλό, που βγαίνει μέσα από κάθε ύπαρξη και εμπλέκει περικυκλώνοντας σχεδόν όλη την ανθρωπότητα σ' έναν τρυφερό και ευχάριστο δεσμό αδελφικής αγάπης;

Εγώ χλευάζω τις ποινές, τις φυλακές και τα βασανιστήρια σ' όλο τον κόσμο. Αισθάνομαι ότι η ζωή του ομοίου μου είναι ιερή όπως ιερή είναι η ζωή για όλους αυτούς που με περιβάλλουν και εαν αύριο ένας δυστυχισμένος μου έδινε ένα θανατηφόρο χτύπημα, ούτε μια σκέψη εκδίκησης δεν θα διατάρασσε την αγωνία μου.

«Καταργήστε τις φυλακές, καταργήστε την αστυνομία και οι άνθρωποι θα σκοτώνουν ο ένας τον άλλο.» Αυτός είναι ένας παλιός μύθος, αυτός είναι ο μπαμπούλας νηπίων. Καταργήστε φυλακές και αστυνομίες και η ανθρωπότητα θα συνεχίσει την εξέλιξή της προς το καλό, προς το καλύτερο. Όπως η κατάργηση της ποινής του θανάτου σε μερικές πιο προηγμένες χώρες δεν προκάλεσε αύξηση των εγκλημάτων

κατά της ζωής, έτσι η παρακμή του ποινικού δίκαιου δεν θα επιφέρει παρά μια αυγή της ειρήνης και της ελευθερίας.

Όμως μετά ρωτάτε ξαφνικά τον συνομιλητή σας: «Εάν αύριο δεν υπήρχανε πλέον ούτε φυλακές ούτε κωροφύλακες, εσείς, ο ίδιος, δεν θα σκοτώνετε τον πρώτο άνθρωπο που θα συναντούσατε για μια ανουσία, για ένα τίποτα;»

Η απάντηση δεν μπορεί να περιμένει!

Και το συναίσθημα της αλληλεγγύης, ας το πούμε αλτρουιστικό, που μας ωθεί στον αμοιβαίο σεβασμό της προσωπικής μας ακεραιότητας, βρίσκει στήριγμα και ενίσχυση ακόμα και στο εγωιστικό συναίσθημα της δικής μας αυτοσυντήρησης. Καταργήστε τις φυλακές, καταργήστε την αστυνομία, και ένας άνθρωπος θα προσέχει πάντα να μην επιτεθεί στον σύντροφό του εξ αιτίας του φόβου να μην υποκύψει με την σειρά του στην πάλη που θα προκληθεί. Η νόμιμη άμυνα, *κάποτε* αναγνωριζόμενη από τους ίδιους τους ποινικούς νόμους, μπορεί να οδηγήσει σε μοιραίες συνέπειες και γι' αυτό κανένας δεν θα θέλει να εκτεθεί στην πιθανότητα να σκοτωθεί χωρίς να υπάρχει εξαιρετικά σοβαρός λόγος.

Να μην τρέμουν λοιπόν οι δετικιστές, οι ντετερμινιστές, οι υλιστές, να μην τρέμουν από φόβο. . . το ποινικό δίκαιο που πεθαίνει δεν θα διαδεχθεί ούτε η βαρβαρότητα ούτε το δίκιο του ισχυρότερου, όπως μουρμουρίζουνε. Βάρβαροι είμαστε δυστυχώς τώρα και θα είμαστε για ποιός ξέρει ακόμα πόσους αιώνες και σίγουρα δεν θα είναι χάρη στους ποινικούς σας νόμους, που ένα αμυδρό φως από πολιτισμό θα έρδει

να φωτίσει αυτό το ξεχειλισμένο ποτάμι από υπάρξεις που, πειναλέο και διγασμένο, ανεβαίνει τον Γολγοθά του μαρτυρίου και του θανάτου.

Καί μια τελευταία σκέψη πάνω στο θέμα. Πόσο έρχονται συχνά οι άνθρωποι σε αντίφαση με τους τεχνικούς νόμους τους και πόση ελαφρότητα και άγνοια δείχνουν με το να μην καταλαβαίνουν την κραυγαλέα αντίφαση ορισμένων νόμων και ορισμένων εθίμων! Ο Ιταλικός Ποινικός Κώδικας (αρθ. 390) επιβάλλει ποινή που μπορεί να φτάσει μέχρι 18 μήνες φυλάκισης σ' οποιονδήποτε που κάνοντας κατάχρηση των μέσων σωφρονισμού ή πειδαρχίας προξενεί βλάβη ή βάζει σε κίνδυνο την υγεία ενός ατόμου που βρίσκεται κάτω από την εξουσία του, ή του το έχουν εμπιστευτεί με σκοπό να το εκπαιδεύσει, να το διδάξει, να το θεραπεύσει, να το επιβλέπει, να το φυλάει, ή για να το ασκήσει σε ένα επάγγελμα ή σε μια τέχνη.

Πόση λεπτότητα ήδους, πόση γενναιοδωρία προς τις φτωχές υπάρξεις που έχουν εγκαταληφθεί στα βάνουσα χέρια κτηνωδών προστατών!

Και συ υποκριτική κοινωνία πώς αντιμετωπίζεις τους εγκληματίες, υπάρξεις αδύναμες στο πνεύμα, άρρωστες, εκφυλισμένες, άξιες βοήθειας και συμπάθειας και όχι τιμωρίας;

Ή εάν υπήρχε δικαιοσύνη, πόσοι νομοδότες και πόσοι γευτοφιλόσοφοι θα έπρεπε να απολογηθούν μπροστά στο βάδρο της για το έγκλημα της κατάχρησης των μέσων σωφρονισμού!

Κεφάλαιο II

Ποιός υπαγορεύει τούς νόμους;

Για τους πιστούς οι νόμοι προέρχονται από τον Θεό. Και ευσταθεί ο Θεός στα πλαίσια της απεριόριστης καλοσύνης και ευσπλαχνίας του δημιούργησε έναν Ποινικό Κώδικα που αποτελεί την τέλεια εικόνα της γλυκύτητας, της πραότητας, του πατρικού και ανυστερόβουλου σωφρονισμού. Για να πεισθεί κανείς αρκεί να διαβάσει την ιστορία του ευνοούμενου λαού του, του εβραϊκού. Για το τίποτα ενσκήπτανε επιδημίες και αφανισμοί των θνητών και εκατοντάδες χιλιάδες οδυνηρότατα μαρτύρια, πολέμοι, πυρκαϊές, λιμοί, κλπ. κλπ. και όλα αυτά για να τιμωρήσει τους ανθρώπους που δημιουργήθηκαν κατ' εικόνα και ομοίωσή του!

Λόγω φόρτου εργασίας ο Αιώνιος Πατέρας ήταν υποχρεωμένος να επιλέξει αντιπροσώπους στην γη και αυτοί δεν παρέλειψαν να διαιωνίσουν αυτό το ευγενέστατο σύστημα και στο όνομα του Γλυκού Αγγέλου να καγαλίσουν, να βασανίσουν με τανάλιες, να λιδοβολήσουν, να στραγγαλίσουν και να κάνουν να σαπίσουν σε βρωμερές φυλακές όλους τους επαναστάτες της σκέψης και μαζί τους τους φουκαράδες που πέσανε στα δίχτυα των νόμων της αγιότατης εκκλησίας. Είναι καιροί που πέρασαν, θα πούνε! Σιγά!

Όπου διατάζει ο παπάς και όπου ο ιησουίτης διεισδύει μέσα στις δομές του κράτους, αυτές οι δομές ανανεώνονται και πώς ανανεώνονται! Δέστε την Ισπανία, όπου οι πολιτικοί κρατούμενοι βασανίζονται ακόμη και τώρα, δέστε την υπόθεση Ντρεϋφούς στην Γαλλία, και ρίξτε και μια ματιά στην Ρωσία, να δείτε τί ατιμίες γίνονται σε βάρος των φουκαράδων που εξεγείρονται και σε βάρος των εγκληματιών γενικά, από την απόλυτη μοναρχία που στηρίζει ο κλήρος.

Βέβαια μέσα στο πυκνό δάσος της ανθρωπίνης συνείδησης παραμένει ανοικτό ένα χάσμα, ένα τεράστιο χάσμα που το δέλψαν οι διάνοιες τόσων προδρόμων, βαμμένο με το αίμα τόσων μαρτύρων, γεμάτο από τα δάκρυα τόσων αθώων, και εάν όχι εξ αιτίας των ισχυρών, σίγουρα εξ αιτίας της λαϊκής βίας σήμερα δεν θα επαναλαμβανόντουσαν κάποιες βάρβαρες σκηνές διαβολικών χορών γύρω από αναμμένες φωτιές ή γύρω από σειρές από αγχόνες με κρεμασμένα πτώματα. Σήμερα η λαϊκή συνείδηση σαν πιο εξελιγμένη θα απέδιδε δικαιοσύνη με συνοπτικές διαδικασίες... και αυτό αποτελεί βεβαίως ένα μεγάλο εμπόδιο για ορισμένους σύγχρονους ιεροεξεταστές.

Όπως και νάχει γι' αυτόν που πιστεύει στον Θεό, οι νόμοι έχουν καταγωγή ιερή, είναι ιεροί και τέρμα. Οποιαδήποτε επιχειρηματολογία δεν οδηγεί πουθενά και δεν μένει τίποτε άλλο παρά να υπακούμε.

Γι' αυτό και όλες οι δρυσκείες περιβάλλονται από μυστήριο. Το να διαταράζει κανείς την αγιότητα του μυστηριώδους μυστικού που κρύβει την *γυχή* όλων των δρυσκειών είναι το μεγαλύτερο έγκλημα που τιμωρείται με την ποινή του θανάτου.

Το να σπκώσει κανείς το ιερό βέλο της δρυσκείας και να δείξει στην ανθρωπότητα το ότι αυτό κρύβει ένα *τίποτα* στοιχίζει στους παπάδες όλου του κόσμου την αποκάλυψη της απάτης τους. Οι παπάδες υπερασπίζονται την ύπαρξη τους με το να καταφέρουν δανάσιμα χτυπήματα σ' οποιονδήποτε αποκαλύπτει τα μυστικά τους. Δεν είναι σωστό όμως είναι ανθρωπινό! Οι πιστοί λοιπόν πρέπει να υπακούνε και να σωπαίνουν.

Όμως κι οι άλλοι; Τώρα πλέον η επιστήμη, δριαμβεύτρια, ανοίγει δρόμο μέσα από τα πλήθη και ορισμένα ιδρύματα που βασίζονται στην δρυσκεία χάνουν κάθε μέρα όλο και περισσότερη από την εγκυρότητά τους με το ξεφάσκωμα της βάσης τους κομματιάζονται και καταρρέουν. Το ποινικό δίκαιο που είναι δεμελιωμένο στην δρυσκεία, δεν έχει επιστημονική βάση και κατά συνέπεια είναι προορισμένο να καταρρεύσει.

Ο άνθρωπος κατάγεται από ένα ον που αγνοείται ακόμη και τώρα και το οποίο αυτός ξεπέρασε, και, στην εξέλιξή του απέκτησε προοδευτικά χαρακτηριστικά με την ανώτερη ανάπτυξη του μυαλού, του χεριού και του μηχανισμού της ομιλίας. Η σύγχρονη βιολογία τον τοποθετεί στην πρώτη δέση ανάμεσα στα πρωτεύοντα, και αυτό θα έπρεπε να αρκεί στην υπερηφάνειά του. Η ταπεινή καταγωγή δεν είναι τα-

πεινωτική όταν εξ αιτίας του νόμου της εξέλιξης τον έχει φτάσει τον πιο υψηλό βαθμό εξέλιξης.

Αυτά είναι λόγια ενός γιατρού, καθηγητή της παθολογικής ανατομίας στο Πανεπιστήμιο του Τορίνο, του καθ. Φοά, και αντικατοπτρίζουν πιστά την επιστημονική συνείδηση του καιρού μας. Για το πώς να συμβιβάσει κανείς αυτήν την συνείδηση με τους δεσμούς που μας κυβερνάνε δεν έχω την παραμικρή ιδέα!

Θέλησα να παραδέσω αυτά τα λόγια, όχι εξ αιτίας του κύρους του ανθρώπου που τα πρόφερε, μια και εγώ θα προσέξω καλά να μην μιμηθώ ορισμένους συγγραφείς, και επί πλέον δετικιστές, οι οποίοι μ' ευχαρίστηση αρπάζονται σε κάθε βήμα από αυτήν ή άλλη αυθεντία της Επιστήμης, αλλά εξ αιτίας του ότι αυτά τα λόγια περιέχουν άριστα εκφρασμένη μια έννοια που πραγματικά αντιπροσωπεύει εκείνην την τώρα πια διεδνή επιστημονική συνείδηση, η οποία είναι έτοιμη να συγκρουστεί με το γιγαντιαίο οικοδόμημα των δεισιδαιμονιών του παρελθόντος, οικοδόμημα που λόγω της δύναμης της αδράνειας και λόγω της επιδεξιότητας αυτών που έχουν συμφέρον κρατιέται ταλαντευόμενο ακόμα στα πόδια του· πάνω σ' αυτά τα λόγια ταιριάζω τα δικά μου στο όνομα της Επιστήμης, και από την έννοια τους δημιουργώ την βάση για την δική μου *Παρακμή του Ποινικού Δίκαιου*. Και ας είναι λοιπόν για καλό αυτή η παρακμή ενός αισχρού δεσμού· και τόσα δάκρυα, τόσο πόνο, τόσο σπαραγμό, τόσες ζωές καταστραμμένες, δάκρυα και πόνους ολόκληρων χρόνων, ολόκληρων δεκαετιών, ολόκληρης ζωής, όλα θα τα συγχωρήσει την ημέρα

της νίκης η ανθρωπότητα που θα γιορτάζει· χαρούμενη θα ξεχάσει το βάρβαρο παρελθόν κοιτάζοντας μ' εμπιστοσύνη το μέλλον της ειρήνης και της αγάπης που ανοίγεται σιγά-σιγά μπροστά της.

Εάν λοιπόν ο άνθρωπος είναι ένα πιο εξελιγμένο ζώο και η ταπεινή μας καταγωγή είναι κοινή για όλους, ποιός θα βρεί το κουράγιο να υπαγορεύει νόμους στους άλλους;

Το κοινωνικό συμβόλαιο, η κοινωνική ομοφωνία, είναι ένα παραμύδι για παιδιά. Εγώ δεν έκανα συμβόλαιο με κανένα και πραγματικά διαπράττουν έγκλημα όταν με αναγκάζουν να υπακούω σε νόμους που εγώ ποτέ δεν επικύρωσα με την αποδοχή μου.

Εγώ σαν σεμνός άνθρωπος δεν αισθάνομαι ανώτερος από κανένα, αλλά στα πλαίσια της αξιοπρέπειάς μου, κι ας είναι αξιοπρέπεια του ζώου που εξελίχτηκε ως ένα βαθμό παραπάνω από τους πιθήκους, δεν αισθάνομαι ούτε κατώτερος από τους άλλους, και ειδικότερα από αυτούς που φτιάχνουν τους νόμους, γιατί μου φαίνεται ότι ο σφετερισμός του δικαιώματος της νομοθεσίας συνιστά ήδη ένα είδος διανοητικού εκφυλισμού, όταν δεν είναι μια κτηνώδης πράξη βίας.

Ποιός λοιπόν έχει το δικαίωμα να υπαγορεύει νόμους;

Αυτοί που πιστεύουν στον Θεό και από τον Θεό, δια μέσου του Αγίου Πνεύματος, δέχτηκαν το δώρο της Υπέριατης Γνώσης; Όμως αυτοί για μένα είναι ή απατημένοι ή απαιτημένες, και εγώ δεν πιστεύω ούτε στον Θεό τους, ούτε στα γέματά τους, κι αν αυτοί δελήσουν να μου επιβάλουν την δέλησή τους, εγώ

δεν θα υποχωρήσω παρά μόνο στην βία και ίσως ούτε σ' αυτήν! Ποιός λοιπόν έχει το δικαίωμα να υπαγορεύει νόμους; Γλυκά και ήρεμα ένα τέτοιο δικαίωμα περνάει από τον δρυσκευόμενο στον λαϊκό.

Δεν δημοσιεύουν πια στο όνομα του Θεού βάρβαρους νόμους που επιβάλλουν σ' όλους τους πολίτες· δημοσιεύουν στο όνομα της συντεταγμένης εξουσίας, στο όνομα της κοινωνίας, στο όνομα της πατρίδας, στο όνομα τόσων άλλων ωραίων πραγμάτων που ήρθαν να πάρουν την θέση των θεών που έσβησαν!

Και η ανθρωπότητα που πριν λυγίζε κάτω από τον ζυγό των δρυσκειών σήμερα λυγίζει κάτω από τον ζυγό ενός κοπαδιού από ισχυρούς που ελπίζουν να διαιωνίσουν την σκαβιά του λαού παραποιώντας τις υπαγορεύσεις της επιστήμης ή προσπαθώντας να συμβιάσουν την τυφλή πίστη του παρελθόντος, της οποίας τις μοιραίες προκαταλήψεις και τα μοιραία λάθη επιδιώκουν να διατηρήσουν, με την επιστήμη που θέλει να είναι ελεύθερη και δεν μπορεί να συμβιάσει με την αμάθεια.

Έτσι σήμερα λένε: «*Η κοινωνία έχει ανάγκη από συντεταγμένες νόμιμα εξουσίες*». Οι παλιοί δρυσκευτικοί δεσμοί σβήνουν, οι αυτοκρατορίες και οι μοναρχίες που οφειλόντουσαν στην «χάρη του θεού» διαλύονται, θα δημιουργήσουμε, λοιπόν, κυβερνήσεις ανεξάρτητες από την εκκλησία, όμως σ' αυτούς τους νέους δεσμούς θα δώσουμε νόμους που δέλουν οι εκπρόσωποι του λαού. Μα όμως εάν ο λαός δεν θέλει ούτε νόμους, ούτε εκπροσώπους;

Θα στείλουμε ενάντια στον λαό κανόνια και στρατό, αυτό θα κάνουμε! Και δυστυχώς το κάνουν!

Ίσως μια μέρα που δεν είναι μακριά οι εργάτες θα αντιληφθούν την ραδιουργία και θα πάνε να κατασκευάζουν κανόνια και να πυροβολούν τους αδελφούς τους, αλλά εν τω μεταξύ ο καιρός περνάει και η οδύνη και η απελπισία συνεχίζουν να αποτελούν κληρονομιά των φτωχών λαών.

Μα ποιός, λοιπόν, ιδιοποιείται το δικαίωμα να υπαγορεύει νόμους;

Ένας Κινέζος πρίγκηπας που βρισκόταν στο Παρίσι ρώτησε έναν κρατικό λειτουργό τι σπουδές χρειαζότανε να πραγματοποιήσουν και τι εξετάσεις έπρεπε να δώσουν οι αντιπρόσωποι που αποτελούν την Βουλή. «Καθόλου ειδικές σπουδές και καμιά εξέταση» απάντησε ο κρατικός λειτουργός «αυτοί εκλέγονται από τον λαό και επιλέγονται μέσα από οποιοδήποτε στρώμα Γάλλων πολιτών». Ο πρίγκηπας με την μακριά κοτσίδα δεν ικανοποιήθηκε και πρόσδεσε: «Μα πώς! Εάν για όλα τα άλλα κρατικά λειτουργήματα χρειάζονται εξετάσεις και μάλιστα δυσκολότερες, μου φαίνεται πως και για την θέση του νομοθέτη, αξίωμα με βαρύτερες ευθύνες, θα έπρεπε να επιβάλλουν αρκετά δύσκολες εξετάσεις». Δεν ξέρουμε πώς τελείωσε αυτός ο εξαιρετικά ενδιαφέρων διάλογος, πάντως σίγουρα το τέκνο της ουράνιας αυτοκρατορίας δεν σκεφτόταν άσχημα.

Είναι πράγματι αλήθεια ότι οι νόμοι είναι απαραίτητοι; Είναι πράγματι αλήθεια ότι χωρίς ποινικές κυρώσεις η ανθρωπίνη κοινωνία θα πήγαινε κατά διαβόλου και ότι κανιβαλικά όργια θα παίρναν την θέση της υποτίθεται ιδιαίτερα αρεστής τωρινής κατάστασης; Σ' αυτήν την περίπτωση παίρνουμε την ζυγαριά

και κρίνουμε: μόνο μια δοκιμασμένη αριστοκρατία της διανόησης, αγνή και άσπιλη, απρόσβλητη από οποιοδήποτε μικροελάττωμα, θα μπορούσε δικιολογημένα να αναλάβει το νομοθετικό λειτούργημα. Όμως εάν όλοι οι άνθρωποι έχουν την ίδια ζωική καταγωγή, εάν πάνω σ' όλους τους ανθρώπους βαραίνει ένα παρελθόν κτηνωδίας και αίσχους, παρελθόν που λόγω αταβισμού ή λόγω κληρονομικότητας πρέπει να επηρεάζει κάθε πράξη του παρόντος, εάν ακόμα και ο σοφός σφάλλει εφτά φορές την ημέρα, εάν τέλος πάντων η πνευματική και σωματική κατασκευή του ατόμου μας είναι τέτοια που να αποκλείει με κατηγορηματικό τρόπο οποιαδήποτε μορφή ηθικής τελειότητας, ακόμα και σχετικής, ρωτάω εγώ, πού θα πάμε να βρούμε τον μυθικό φοίνικα που δ' αποτελέσει τον «άνθρωπο νομοθέτη»; Σημειώστε ότι στην πράξη λαμβάνει χώρα αυτή η αξιοσημείωτη χημική αντίδραση. Αφού δεν βρίσκονται τέλειοι νομοθέτες, και αφού οι άνθρωποι που απέχουν λιγότερο από μια σχετική τελειότητα αντιλαμβάνονται, σαν σεμνοί που είναι, τον παραλογισμό και το ανέφικτο της ανόδου σε μια δέση για την οποία, παρά την σύνεσή τους, αισθάνονται ανίκανοι, αυτό που συμβαίνει είναι το κοινωνικό λειτούργημα το πιο σημαντικό για την ζωή των λαών να εγκαταλείπεται στα νύχια των πιο βίαιων, ή στις αχόρταγες ορέξεις των πιο πονηρών και άπληστων, ή στα αδύναμα μπράτσα των ασυνείδητων που είναι τόσο ξεροκέφαλοι ώστε να μην αντιλαμβάνονται την σημασία της δέσης που έχουν καταλάβει.

Ω οι εξαιρέσεις! Πόσες τέτοιες υπήρξαν και πόσες τέτοιες εντιμότες εξαιρέσεις υπάρχουν σ' αυτόν τον μοιραίο κανόνα! Όμως σε τι χρησιμεύει το να φυάχνουν νόμους και σε τι ωφελούν οι ευγενικές και ηρωικές δυσίες; Είναι το σύστημα λαθεμένο, και όταν βλέπει κανείς την αδυναμία ενός ανθρώπου με το μυαλό και την καρδιά του Βίκτορα Ουγκώ μπροστά στο κοπάδι από ζώα που αποτελεί το κοινοβούλιο, πώς μπορεί να πιστεύει ακόμα σοβαρά στο έργο έστω και των καλύτερων νομοθετών;

Μπροστά στην ραδιουργία, στην βία και στην αμάθεια, ο καλός ή πέφτει σε σύγχυση, ή αποσύρεται γεμάτος περιφρόνηση μέσα σε μία θλιβερή σιωπή, όπου περιμένει τα γεγονότα και η εμπειρία να αποδείξουν την αλήθεια των διαβεβαιώσεών του.

Ω το αδιάντροπο και εμετικό εκλογικό πανηγύρι των αυτοαποκαλούμενων πολιτισμένων χωρών! Τίποτα δεν είναι πιο αληθινό από το απίστευτο και οι αλήθειες που θα γράψω δεν θα γίνουν πιστευτές, αλλά εγώ εγγυώμαι ότι η πιο ανήθικη μαστροπεία και οι πιο αναίσχυντες μαφίες και καμόρες αποχαλινώνονται σαν ερινύες στην διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας και *αυτό σ' όλες τις χώρες του κόσμου!*

Όλα τα πιο κτηνώδη πάθη μπαίνουν στην κυκλοφορία και διεγείρονται από επιτήδειους, ζύπνιους και κρυφούς εκλογικούς πράκτορες. Το πρώτο ζήτημα που οι τίμιοι πολίτες θα έπρεπε να δέσουν θα ήταν αυτό: «να επιλέξουμε τον πιο καλό, τον πιο γενναίο, τον πιο σεμνό από τους συμπολίτες μας» αντί να σκέ-

φτονται έτσι: «να διαλέξουμε τον πιο πανούργο και πιο ραδιούργο, αυτός θα μας εμυυχώνει, δεν θα αντιπροσωπεύει τον λαό, αλλά το ιδιωτικό συμφέρον το δικό μας ή της τάξης μας και όταν θα έχουμε ανάγκη από μια χάρη ή από κάποια ιδιαίτερη προστασία από το Κράτος εμείς θα προσφύγουμε σ' αυτόν». Και μ' αυτόν τον τρόπο οι μεγάλοι εκλέκτορες *κατεργάζονται* το εκλογικό σώμα. Δεν λείπουν και οι απατημένοι καθώς και οι εκλογικοί πράκτορες που δρουν για το ιδανικό ή για την δόξα, όμως αυτοί είναι τρυγονάκια στα νύχια του γερακιού· λίγο με το καλό, λίγο με το κακό, λίγο με την ραδιουργία, λίγο με την πονηριά, ο εκλογικός πράκτορας καταλήγει πάντα με το να συμβιβάζει όλα τα ιδανικά, ακόμη και τα πιο ανόμοια, πάνω στο πρόσωπο του υπογύφου που ευνοεί, και τότε βλέπουμε τα υπάκουα τρυγονάκια να φέρνουν στην κάλπη την προδοτική (για τα ίδια Σ.Μ.) γήφο!

Μερικές φορές το πιο ισχυρό μέσο συλλογής γήφων είναι το συμφέρον, το χρήμα!

Ένας οποιοσδήποτε ηλίθιος έχει την τύχη να κληρονομήσει από τον πατέρα του ή από τον θείο του εκατομμύρια, ξέρει μόλις να γράφει το όνομα και το επίθετό του... όμως θέλει να γίνει βουλευτής! Είναι χρυσωρυχείο! Τα χιλιάρκα περνάνε από το πορτοφόλι του εκατομμυριούχου στις τσέπες των εκλογικών πρακτόρων, αυτοί παίρνουν την μερίδα του λέοντος και τα γίχουλα τα σκορπίζουν στις ταβέρνες· η πιο αναίσχυντη διαφθορά δριαμβεύει και ο μισο-αναλφάβητός μας εγκαθίσταται υπεροπτικός και αγέρωχος στην Βουλή! Και συ, άνθρωπε σπουδαγμένε, εσύ που

δυσίασες μια ολόκληρη ζωή πάνω στην εργασία σου, εσύ λυγίζεις την πλάτη σου και παρακολουθείς προσεχτικά τους νόμους που αυτά τα έκφυλα κτήνη θα γηφίσουν στο μεσοδιάστημα μεταξύ δύο οργίων, κατά τους μήνες της διασκέδασης που περνάνε στην Πρωτεύουσα!

Σε τί χρησιμεύει να παραδέσουμε γεγονότα και συγγραφείς; Επαφιόμαστε στην καλή θέληση του κοινού, εκείνου του συνειδητού και ευφυούς κοινού που βλέπει, κρίνει... και τώρα πια ξέρει πόσο ο νομοδότης ισοδυναμεί με τον επιχειρηματία. Οι σπουδές, η κουλτούρα, η ικανότητα, η ευφυΐα, η τιμιότητα, ο χαρακτήρας; Μα με όλα αυτά τα πράγματα γελάνε οι πολιτικοί! Έχετε ανάγκη από έναν υπουργό Δικαιοσύνης, ή από έναν υπουργό Εξωτερικών, ή από έναν υπουργό Παιδείας; Η πιο βαθειά άγνοια είναι απαραίτητο προσόν και χαρακτηριστικό του νεοεκλεγέντα, αρκεί να είναι πολιτικός και να έρθει στο υπουργείο μαζί με τις γήφους κάποιας ισχυρής κοινοβουλευτικής ομάδας.

Δεν μιλάμε, για λόγους φιλανθρωπίας, για τον άλλο νομοδευτικό κλάδο, την Γερουσία... έκδοση αναθεωρημένη και διορθωμένη... του κακού που λέγεται Βουλή.

Για να τελειώσουμε αυτό το σύντομο κεφάλαιο με κατηγορηματικά επιστημονικό τρόπο και για να δείξουμε ακόμα μια φορά την ανεπάρκεια του κοινοβουλευτισμού υπενθυμίζουμε στους Ιταλούς τα παρακάτω:

Για περισσότερο από μια τριακονταετία η ιταλική Βουλή λειτουργεί κανονικά στην πρωτεύουσα του

Βασιλείου: την Ρώμη. Όλην αυτή την τριακονταετία έχει κάνει τίποτα χρήσιμο, καλό ή αξιόλογο για το σύνολο; Τίποτα!

Η κατάργηση του μόνιμου στρατού και η υπόσχεση του *οπλισμένου έθνους*; Ψευτιές τσαρλατάνων.

Η δωρεάν παιδεία για όλους; Οι στατιστικές μας μαθαίνουν ότι οι αναλφάβητοι στην Ιταλία πριν τριάντα χρόνια αντιπροσωπεύανε το 50% και σήμερα αντιπροσωπεύουν το 45%! Πράγματι μεγάλη πρόοδος!

Καί όμως ο *καθηγητής Τζιουζέπε Σέριτζι* που για την επιστήμη του αξίζει μόνος του όσο όλοι μαζί οι ασυνείδητοι νομοθέτες που μας καταδυναστεύουν, πρότεινε έναν λογικό και επιστημονικό τρόπο για να εξαλειφθεί ο αναλφαβητισμός μέσα σε λίγα χρόνια, στέλνοντας δασκάλους στις πιο απολίτιστες περιοχές και αφαιρώντας για τα έξοδα μερικά εκατομμύρια από τον παχυλό προϋπολογισμό του υπουργείου Εθνικής Άμυνας· αλλά από ποιόν να ακουστεί η επιστήμη όταν όλοι καταφεύγουν σε ανθρώπους της κυβέρνησης;

Τι είναι το έγκλημα; Από πού προέρχεται; Γιατί τιμωρείται;

Θα γελάσουν μέχρι σκασμού οι απόγονοί μας όταν στα μουσεία ή στις βιβλιοθήκες τους δώσουν για να διαβάσουν τα συνηθισμένα που συνιστούν τους ποινικούς μας κώδικες· αλλά σήμερα, φίλοι αναγνώστες, σήμερα, πόσα δάκρυα, πόσο αίμα, πόση οδύνη, πόσοι θάνατοι κάτω από τραγικές συνθήκες, πόσες δυσίες, πόσα δύματα δυσιάζονται σ' αυτόν τον πύλινο κολοσσό που μας τρομοκρατεί! Πόσες μανάδες, πόσες μανάδες του λαού κλαίνε τα παιδιά τους, που είναι θαμμένα ζωντανά στους τάφους που λέγονται φυλακές, πόσες γυναίκες σπρώχνονται στην αυτοκτονία ή ακόμα χειρότερα στην πορνεία, εξ αιτίας της παρατεταμένης απουσίας του συζύγου, πόσα αγοράκια προτείνουν τα μικρά τους χεράκια ικετεύοντας από τον κόσμο ελεημοσύνη, επειδή ο μπαμπάς είναι στην φυλακή, πόσοι ηδικά νεκροί, πόσοι αλκοολικοί, πόσοι λυωμένοι από τον πύλινο κολοσσό που πρέπει να κομματιάσουμε.

Οι νομοθέτες μας ντραπήκανε να μιλήσουν. Στον Ποινικό Κώδικα δεν βρίσκεται ούτε ο ορισμός του εγκλήματος, ούτε η αιτιολογία της ποινής.

Οι νομοδότες δεν ήταν ούτε αρκετά αναίσχυνοι για να πουν ότι τιμωρούν για εκδίκηση, ούτε αρκετά απερίσκεπτοι για να πουν ότι τιμωρούν με σκοπό την βελτίωση. Σιωπήσανε, και σ' αυτήν την περίπτωση η σιωπή είναι χρυσός.

Εάν οι νομοδότες, αντί να είναι ασυνείδητοι ή κερδοσκοποί, ήτανε πραγματικά άνθρωποι σοφοί (σχήμα λόγου, γιατί ο σοφός άνθρωπος δεν υπαγορεύει σε κανέναν νόμους) θα έπρεπε πριν απ' όλα να αναρωτηθούν «εμείς θέλουμε να τιμωρήσουμε το έγκλημα, όμως τι πράγμα είναι το έγκλημα»; Και κατόπιν «από που προέρχεται το έγκλημα»; Και μετά «γιατί να τιμωρήσουμε το έγκλημα»; —Το να απαντήσουν σ' αυτές τις ερωτήσεις είναι λίγο ενοχλητικό για τους εμπορικούς αντιπρόσωπους, για τα αφεντικά των καφέ-σαντάν, για τους πολιτικούς της κακιάς ώρας, για τους νεόπλουτους που κάθονται στα έδρανα της Βουλής. Αυτοί προτίμησαν να σιωπήσουν και να ακολουθήσουν την πεπατημένη. Σε τι χρησιμεύει να το συζητάει κανείς; Δεν υπάρχει μήπως ποινικό δίκαιο στην Αθηναική, μήπως δεν υπήρχε την εποχή των Ρωμαίων, των Γότθων, των Βοισιγότθων, των Λογγοβάρδων; Και γιατί λοιπόν να καταργήσουμε το ποινικό δίκαιο;

Η Επιστήμη αμφισβητεί την ελεύθερη βούληση, η Επιστήμη αποδεικνύει σαφώς ότι τα εγκλήματα προκαλούνται από παράγοντες ενδογενείς ή εξωγενείς, πάνω στους οποίους το άτομο δεν ασκεί καμιά εξουσία, από τις γυλικές αρρώστιες, από τον αλκοολισμό, από την εξαδλίωση κλπ. Όμως η Επιστήμη οδηγεί στον δρίαμβο της αλήθειας και της δικαιοσύνης και

σ' αυτές δεν θέλουν να φθάσουν εκείνοι που στα Κοινοβούλια όλου του κόσμου υπερασπίζονται, όχι τα συμφέροντα της ανθρωπότητας, αλλά τα συμφέροντα μιας τάξης που κυριαρχεί.

Ρωτήστε ένα νομοδότη «τι πράγμα είναι το έγκλημα» και θα σας κοιτάξει σαν χαμένος γάχνοντας μάτια έναν ορισμό, τον οποίο ούτε τον ξέρει.

Μα ποιός έδωσε ποτέ έναν σωστό ορισμό του εγκλήματος; Ψάξτε στις διάφορες πραγματείες και θα βρείτε εκατοντάδες ορισμούς, τον ένα διαφορετικό από τον άλλο και όλους λαθεμένους. Ο Άμον έχει κάνει μια αυστηρή και σωστή κριτική των αρχών, πάνω στις οποίες βασίζονται αυτοί οι ορισμοί, κατόπιν προτείνει έναν που αρέσει σ' αυτόν, που είναι κι αυτός λάθος. Όμως ποιός μπορεί να ορίσει αυτό που δεν ορίζεται; Έγκλημα για την κυρίαρχη αστική τάξη είναι αυτό που την δυσαρεστεί, έγκλημα για το μαρτυρικό προλεταριάτο είναι αυτό που η αστική τάξη θεωρεί ένδοξο. Έγκλημα είναι να κλέβει κανείς κανένα φράγκο από έναν εκατομμυριούχο και δεν είναι έγκλημα να αφήσετε να πεθάνει της πείνας κάποιος φτωχός ακριβώς μπροστά από την πόρτα του σπιτιού σας· έγκλημα είναι να σκοτώσετε έναν άνθρωπο που σας ενοχλεί και δεν είναι έγκλημα να σκοτώσετε χιλιάδες ανθρώπους στο πεδίο της μάχης· έγκλημα είναι να διαφθείρετε μια πιτσιρίκα σε δημόσιο χώρο και δεν είναι έγκλημα να την διαφθείρετε σε ιδιωτικό χώρο, έγκλημα είναι να λείει κανείς την αλήθεια, όπως άλλοι λένε τα γέματα, και τώρα, κύριοι νομοδότες και κύριοι φιλόσοφοι, δώστε έναν ορισμό του εγκλήματος!

Όμως η πραγματική αλήθεια, που κανένας δεν δέλει να την πει γιατί, εάν λεγόταν και γινόταν αποδεκτή, θα ανέτρεπε όλη την τωρινή κατάσταση αταξίας είναι η εξής: *το έγκλημα δεν υπάρχει!* Είναι μια σκιά χωρίς περιεχόμενο αυτό που κυνηγάμε, είναι ένα ακόμη δυσιαστήριο, που έχουν ανεγείρει η αμάθεια και η δεισιδαιμονία στην υπηρεσία της κτηνώδους δύναμης, το οποίο η Επιστήμη πρέπει να ανατρέψει και να δρυμματίσει να τι είναι το έγκλημα!

Υπάρχουν οι ψυχικές αρρώστιες, υπάρχουν οι σκληρές ανάγκες που οδηγούν τόσους και τόσους φουκαράδες να τρελαίνονται και να κάνουν πράξεις για τις οποίες δεν είναι υπεύθυνοι, το έγκλημα, όμως, δεν υπάρχει!

Απεχθάνομαι τα βροντερά γέλια των κριτικών της σειράς, όμως η Αλήθεια είναι μία και η λογική δεν δέχεται συμβιβασμούς. Η απόρριψη της ιδέας του Θεού οδηγεί στην μη αποδοχή οποιουδήποτε νόμου, όπως η μη αποδοχή της ελεύθερης βούλησης οδηγεί στην μη αποδοχή της ύπαρξης εγκλήματος.

Οτιδήποτε εμείς σήμερα αποκαλούμε λόγω συμβατικότητας έγκλημα δεν είναι παρά αποτέλεσμα φυσικού εκφυλισμού, ή συνέπεια εξωτερικών αιτίων άμεσων ή έμμεσων, συνέπεια από την οποία κανείς μας δεν μπορεί να γλυτώσει.

Και τότε; Ας αντικαταστήσουμε στα λόγια την λέξη έγκλημα με τα πραγματικά ισοδύναμα *αρρώστια ή ατυχία* και θα έχουμε πραγματοποιήσει μια πράξη πραγματικά δίκαιη, πραγματικά πολιτισμένη, πραγματικά υπεράνθρωπη! Αλλά για να το κάνουμε αυτό πρέπει να καταστρέψουμε την ανθρωπινή κοινωνία!

Λέει ο Μπόβιο. Και ο Μπόβιο έχει δίκιο, όμως εμείς δεν φοβόμαστε την εγχείρηση που τρομάζει τον επιφανή φιλόσοφο. Το να καταστρέψουμε την ανθρωπινή κοινωνία σημαίνει να καταστρέψουμε το γέμα και την βαρβαρότητα. Θα την καταστρέψουμε, λοιπόν, και θα φτιάξουμε μια άλλη κοινωνία που θα στηρίζεται στην αλήθεια και στην δικαιοσύνη. Και η επιστήμη και η εκπαίδευση θα αποτελέσουν την αβλαβή δυναμίτιδα που θα χρησιμοποιήσουμε για την καταστροφή αυτού που πρέπει να καταστραφεί.

Εάν είναι αλήθεια, και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο άνθρωπος εξ αιτίας των νόμων της εξέλιξης υγώθηκε από την κατάσταση του ανθρωπόμορφου πίδακου στην κατάσταση του ανθρώπου, γιατί να μην του παραχωρηθεί αυτό το άλλο μικροσκοπικό σκαλοπατάκι που θα τον κάνει να γίνει από άνθρωπος υπεράνθρωπος;

Θα έχουμε λοιπόν άρρωστους και φουκαράδες!

Και ενάντιά τους η κοινωνία, προκειμένου να προστατευθεί, θα πρέπει να επινοήσει μαρτύρια της κόλασης;

Το άρθρο 46 του Ιταλικού Ποινικού Κώδικα ορίζει: *Δεν τιμωρείται εκείνος που την στιγμή κατά την οποία έκανε την πράξη, βρισκόταν σε τέτοια φάση ψυχικής ασθένειας ώστε να στερείται την συνείδηση, ή την ελευθερία επιλογής, της συγκεκριμένης πράξης.*

Από αυτήν την διάταξη προκύπτει ότι οι νομοδότες μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις παραδέχονται ότι έ-

να ον μπορεί να ενεργεί στερημένο από την ελευθερία επιλογής της ίδιας του της πράξης.

Κανόνας γενικός: Δέχονται την ελευθερία της βούλησης. Σαν εξαίρεση: Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να λείπει.

Και ξέρετε, φίλοι αναγνώστες, τις συνέπειες αυτής της εξαίρεσης; Ένας κατηγορούμενος που είναι πλούσιος και μπορεί να εξασφαλίσει στον εαυτό του την πολυτέλεια να αμοίγει πλουσιοπάροχα μια καλή υπεράσπιση, όπως και να αμοίγει πλουσιοπάροχα καλούς ψυχιατρικούς πραγματογνώμονες, οι οποίοι, παρενθετικά, δεν κατοικοεδρεύουν παρά στις μεγάλες πρωτεύουσες και κοστίζουν τα μαλλιά της κεφαλής, μπορεί να ελπίζει ότι με βάση το άρθρο 46 θα την γλυτώσει φτηνά.

Και σημειώστε ότι οι ψυχιατρικοί πραγματογνώμονες έχουν πάντα πολλές πιθανότητες να πετύχουν σε παρόμοιες περιπτώσεις. Αφού, όπως είπαμε και προηγουμένα, ο άνθρωπος που διαπράττει ένα έγκλημα δεν μπορεί παρά να είναι ένας άρρωστος ή ένας ταλαίπωρος, συμβαίνει τουλάχιστον στις μισές περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας να βρίσκει τα χαρακτηριστικά της αρρώστιας (που πραγματικά υπάρχουν) και να κάνει σαν κύριος το επιστημονικό του καθήκον.

Όμως αυτοί που την πατάνε είναι οι φτωχοί. Είναι η μεγάλη πλειοψηφία των φουκαράδων, για τους οποίους ο διορισμένος από το δικαστήριο συνήγορος, που δεν πληρώνεται από κανένα, παρόλο που δυσιάζεται για να κάνει ό,τι είναι δυνατό, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει κανένα σοβαρό μέσο υπεράσπισης. Ο

φουκαράς παρουσιάζεται μπροστά στους ενόρκους. Έχετε σκοτώσει; Να η ποινή σας. Τριάντα χρόνια φυλακή... και σωφρονιστείτε!

Κατά τα πρώτα τρία χρόνια θα είσαστε δαμμένος σ' ένα κελί, ποτέ δεν θα μιλάτε με κανέναν και θα σας λείπει μέχρι κι ο αέρας που αναπνέετε. (Δεν φοβόμαι μήπως με διαγεύσουν γιατί το έχω δοκιμάσει!) Μετά από τρία χρόνια απομόνωσης σε κελί, εάν δεν έχετε γίνει τελείως πλίδιος, εάν δεν σας έχει προσβάλει η αρρώστια της μανίας και δεν σας έχει καταντήσει ένα άγριο δηρίο, εάν το μαρτύριο δεν σας έχει κάνει ετοιμοθάνατο, θα περάσετε στην επεξεργασία και θα παραμείνετε στην φυλακή άλλα 27 χρόνια για να σωφρονιστείτε. Ναί ξέρω εγώ πως σωφρονίζονται! Μα γι αυτό θα μιλήσω στην ώρα του.

Η διάταξη του άρθρου 47 είναι ακόμα πιο κουτή. Η ελευθερία της βούλησης καταντάει να κατατεμαχίζεται σε μικρές ποσότητες και σε ποσοστά! Και βέβαιοι γι' αυτό ο Δικαστής και οι Ένορκοι, ερευνούν εξονυχιστικά το μυαλό του κατηγορούμενου και ανακαλύπτουν σε τι βαθμό η αρρώστια περιορίζει την ελεύθερη βούληση! Έχετε σκοτώσει, αλλά είσασταν ψυχικά άρρωστος, όμως δεν είσασταν τελείως τρελός... δέκα χρόνια φυλακή αντί για τριάντα!

Προχώρα μεδυσμένη δικαιοσύνη, προχώρα με τις πιο αναίσχυντες προσβολές σου στην επιστήμη, στην λογική και στην αλήθεια, εμπρός προχώρα! Ο άνθρωπος δαμμένος ζωντανός σιωπά ή πεθαίνει, το πλήθος, γεμάτο εκδικητικότητα ή σε πλήρη άγνοια χειροκροτάει, και ο ένορκος επιστρέφει ήσυχος στην οικογενειακή του εστία, το ίδιο όπως οι ιερείς μετά την

ανθρωποδυσία στους Θεούς ετοιμαζόντουσαν ήρεμοι για συμπόσιο, ή όπως ο δήμιος που αφού έχει κάνει *το καθήκον του* πηγαίνει να αγκαλιάσει την αγαπητή του σύζυγο! Άδλιοι ασυνείδητοι!

Η επιστήμη αποδεικνύει ότι το έγκλημα δεν υπάρχει. Όμως δεν αρκεί να καταριόμαστε τους νόμους και να ζητάμε την κατάργησή τους. Για να πετύχουμε τον σκοπό μας, που είναι όχι η τιμωρία αλλά η φροντίδα των εγκληματιών, είναι ανάγκη να επαναστατικοποιήσουμε όλη την κοινή γνώμη, είναι ανάγκη να εμφυσήσουμε στον λαό τις πεποιθήσεις μας, να κατακτήσουμε τον τύπο που είναι μεγάλος διαμορφωτής των παγκόσμιων αιρέσεων, και που σήμερα αποτελεί ισχυρότατο παράγοντα προόδου και πολιτισμού... δυστυχώς, μόνο όταν δεν είναι παράγοντας πρωτόγονης κτηνωδίας.

Το να καταστήσει ανέφικτους τους αδελφοκτόνους πολέμους, να μια ευγενής αποστολή που πραγματοποιεί με δαυμάσια αποτελέσματα εδώ και μερικά χρόνια μεγάλο μέρος του ευρωπαϊκού τύπου.

Όμως οι εκδότες, οι δασκάλοι και όλοι αυτοί, που με την καθημερινή τους δραστηριότητα συμβάλλουν στην δημιουργία της λαϊκής συνείδησης, πρέπει να αναλάβουν μια άλλη αποστολή όχι λιγότερο ανθρωπιστική. Η επιστήμη αποδείχνει ότι ο εγκληματίας είναι ένας άρρωστος ή ένας φουκαράς... Αλλά ο λαός μισεί τον εγκληματία και καμιά φορά απολαμβάνει την εκδικητικότητα μιας απάνθρωπης ποινής, ή με σκληρότητα προκαταβάλει το μαρτύριο στο δύμα με

βάρβαρες συνοπτικές δίκες, με λυντσάρισμα, με ηθικό διασυρμό ή με περιφρόνηση πιο φοβερή από οποιαδήποτε σωματική ποινή.

Στους προηγούμενους αιώνες ο λαός βοηθούσε σαν συμμετοχος στους τροχούς, στους θανάτους πάνω στην πυρά, καταδίωκε μέσα στους δρόμους τις μάγισσες και τους επαλειγίες και τους διαμέλιζε με μεγάλη κτηνωδία, όταν το χέρι του δήμιου αργούσε να χτυπήσει. Τώρα έχουμε το λυντσάρισμα, φρικτό στίγμα που ατιμάζει την Αμερικανική Δημοκρατία, έχουμε και την ανταρσία που αποσκοπεί στην βίαια απόσπαση των μεγάλων εγκληματιών για να κατασπαραχτούν. Έχουμε τέλος εκείνην την διαβολική χαρά με την οποία χειροκροτούν την καταδικαστική απόφαση, όταν αυτή είναι ισόβια δεσμά για κάποιον δυστυχισμένο.

Όλα αυτά πρέπει να λείγουν. Αγάπη και οίκτος! Να τα μοναδικά συναισθήματα που ο κόσμος του μέλλοντος θα αισθάνεται απέναντι στους μελλοντικούς εγκληματίες. Οι πράξεις αίματος, τα μεγάλα εγκλήματα που εντυπωσιάζουν το περιβάλλον, οφείλονται σε φτωχά εκφυλισμένα και εγκατελειμμένα μέλη της ανθρωπίνης οικογένειάς μας, και το συναίσθημα του άγριου μίσους που γεννιέται μέσα στην γυχή μας είναι καρπός της άγνοιας και των παλιών προλήψεων. Η εκδίκηση, αυτός είναι ο μοναδικός λόγος που μας ωθεί να μισούμε, και η εκδίκηση μας ενώνει με τα κατώτερα ζώα, δεν μας ανεβάζει στην κατάσταση του υπερανθρώπου που ποδούμε. Ούτε μας λέει ότι, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο, ένα τέτοιο συναίσθημα ενισχύει την επιθυμία να δώσουμε

ένα παράδειγμα. Είναι ένα λυπηρό παράδειγμα! Διδάσκουμε την τιμωρία του εγκλήματος με τον σκοτωμό και το μαρτύριο, κι έτσι δεν κάνουμε τίποτα άλλο παρά να ανοίγουμε τον δρόμο για καινούργιους σκοτωμούς και για καινούργια μαρτύρια. Οι σωματικές ποινές ποτέ δεν έκαναν να κατέβουν ούτε χιλιοστά τα ποσοστά της εγκληματικότητας! Γιατί, λοιπόν, εμείς οι πεισματάρηδες πρέπει να συνεχίσουμε ένα σύστημα όχι μόνο απάνθρωπο αλλά και άχρηστο;

Μα επιτέλους μπορούμε να μάθουμε από τι προέρχονται αυτά τα εγκλήματα;

Έχουμε πει και έχουμε επαναλάβει ότι προέρχονται από *αρρώστιες*. Εμείς δεν θέλουμε να κωδούμε στον χώρο της Επιστήμης. Έχουμε σε μεγάλη υπόληψη τα διδάγματά της, από τα οποία αντλούμε συμπεράσματα που μας φαίνονται λογικά και, στο όνομα της αλήθειας, τα εκθέτουμε αμερόληπτα. Αυτός που δεν πιστεύει ότι το μεγαλύτερο μέρος των εγκλημάτων προέρχεται από αρρώστιες, ας διαβάσει τα βιβλία όλων των συγχρόνων επιστημόνων που καταπιάνονται με την ανθρωπολογία, με την εγκληματολογία, με την ψυχολογία και με την ψυχιατρική. Ή ας ρωτήσει τον γιατρό της εμπιστοσύνης του και αυτός σίγουρα θα του επιβεβαιώσει τον ισχυρισμό μας.

Όμως δεν προέρχονται όλες οι πράξεις που συμβατικά αποκαλούμε εγκλήματα από *αρρώστιες* ή από *εκφυλισμούς*. Πάρα πολλά προκαλούνται από την *απελπισία* στην οποία η ανθρωπίνη κοινωνία, έτσι όπως είναι κακοσυγκροτημένη, βυθίζει το άτομο που

είναι ωστόσο μέλος αυτής της ίδιας. Σ' αυτήν την περίπτωση το έγκλημα δημιουργείται από εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι επιφέρουν καταστροφή στο μυαλό του υγιούς ανθρώπου και να που το αδίκημα, σαν μοιραίος αντίκτυπος, έρχεται σαν εκδίκηση για τις αδικίες που το σύνολο διαπράττει ενάντια στο άτομο. Οι ηθικοί νόμοι που συνδέουν και διευδύνουν την ανθρωπίνη κοινότητα έρχονται έτσι σε αντίθεση με τις πραγματικές και αληθινές ανάγκες του ανθρώπου, οι οποίες δημιουργούν άπειρες εξεγέρσεις και άπειρους κατεστραμμένους ανθρώπους. Από αυτές τις γραμμές προέρχονται οι εγκληματίες.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τους νόμους που ρυθμίζουν την ιδιοκτησία. *Το να κλέβεις είναι έγκλημα*. Αυτή είναι μια ηθική κύρωση αποδεκτή από πάρα πολλούς ανθρώπους. Σήμερα αυτή η κύρωση αποτελεί σφάλμα βαρύτατο, είναι μεγάλη αδικία, είναι αντίθετη προς το έμφυτο συναίσθημα της συντήρησης του είδους και του ατόμου. Παρ' όλα αυτά όλοι αυτοί που εξεγείρονται ενάντια σ' αυτήν την κύρωση αποκαλούνται εγκληματίες!

Και όμως θα υπήρχε ένα μέσο που θα έκανε να εξαφανιστεί αμέσως αυτό το είδος της εγκληματικότητας και είναι το *μοναδικό μέσο* στο οποίο, αναμφίβολα, η ανθρωπότητα πρέπει ωστόσο να φτάσει, εάν θέλει να εξαφανιστεί για πάντα ο οδυνηρότατος πόλεμος της κάθε μέρας, της κάθε ώρας. Να καταργηθεί η ατομική ιδιοκτησία! Θα δριαμβεύσει ο κολεκτιβισμός, ο κομμουνισμός, ό,τι εσείς θέλετε, αλλά εν τω

μεταξύ αντί να τιμωρούμε όποιον παραβιάζει μια ηθική κύρωση άδικη, ας είμαστε λογικοί και συνετοί, ας καταργήσουμε την κύρωση. Ενάντια σ' αυτήν την ριζοσπαστική μεταρρύθμιση δεν μπορεί να σταθεί η αντίρρηση ότι «*Η ιδιοκτησία αποτελεί ουσιώδες χαρακτηριστικό της ανθρωπότητας*». Δεν μπορεί να σταθεί γιατί δεν είναι σωστή η γνώμη που προβάλλει αυτή η διαβεβαίωση. Υπήρξαν και υπάρχουν στον κόσμο κοινωνίες και ομάδες ανθρώπων που ζούνε κοινοβιακά. Άλλωστε δεν είναι ανάγκη να γάχνουμε τόσο μακριά για παράδειγμα, γιατί *στα πλαίσια των ίδιων μας των οικογενειών* ζούμε σε πλήρη κομμουνισμό. Και εμείς δέλουμε όλη η ανθρωπότητα να ζει, με αγάπη και συναίνεση, σαν μια τεράστια οικογένεια.

Σε τι θα χρησιμεύσουν λοιπόν όλες οι ποινικές κυρώσεις ενάντια στους εγκληματίες-κλέφτες, όταν δεν θα υπάρχει πλέον ιδιοκτησία;

Αλλά αφήνοντας κατά μέρος αυτές τις ιδέες, και υποδέτοντας προς στιγμή ότι η ατομική ιδιοκτησία είναι δεσμός πραγματικά απαραβίαστος, ρωτάμε: εσύ κοινωνία έχεις προβλέψει για καθένα άτομο χωριστά ούτως ώστε κανένας να μην έχει την θλιβερή ανάγκη να κλέβει; Δεν δέλουμε να απαγγείλουμε κατηγορητήριο, αφήνουμε στον ευφυή αναγνώστη την όχι δύσκολη απάντηση.

Μερικές φορές ο άνθρωπος σπρώχνεται στο έγκλημα απο την *πρόληψη*. Η *τιμή*, αυτό το καταραμένο ανδρείκελο, που το έχουν πάντα στο στόμα οι αργόσχολοι και οι αμαθείς, η τιμή, λοιπόν, είναι μια ακόμη από τις τόσες λέξεις που πρέπει με τον καιρό να αλλάξει νόημα. Ναι, είναι για *την τιμή* που ο άνθρω-

πος πολλές φορές σκοτώνει ή σκοτώνεται. Και δεν υπαινίσσομαι μόνο εκείνη την μορφή εγκλήματος, την ηλίθια και μια εποχή φονική, που λέγεται *μονομαχία*. Για *την τιμή*, για την *υπόληψη*, για μια θλιβερή κληρονομιά κτηνώδους υπεροχής του άντρα πάνω στον άντρα, γεννιούνται χιλιάδες εγκλήματα. Το συναίσθημα της αλληλεγγύης, που θα έπρεπε να συσφίγγει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, δηλητηριάζεται από τόσες προλήψεις, και η φιλοτιμία και το συναίσθημα του δικαίου, έχουν τόσο παρεκκλίνει από τον σωστό δρόμο του καλού και του ωραίου, που μερικές φορές εκεί που το φιλί της συγχώρησης θα έπρεπε να θεωρείται πράξη ηρωισμού, θεωρείται, αντιθέτως, πράξη δειλίας.

Ένας άνθρωπος σε μια στιγμή πάθους χτυπάει στο πρόσωπο έναν όμοιό του. Εάν αυτός δεν αντιδράσει είναι ένας ανάνδρος! Έτσι είναι. Για να μην φανεί δειλός βγάζει το μαχαίρι, ή το περιστροφο, και χτυπάει! Να πως αρχίζουν τόσες ανθρωποκτονίες! Και ποιανού είναι το φταίξιμο; Ποτέ του εγκληματία, που είναι δύμα των κοινωνικών προλήψεων, αλλά της κοινωνίας που δημιουργεί τους εγκληματίες.

Όπως, κατα δεύτερο λόγο, η κοινωνία βρίσκει πάντα τρόπο να προστατεύει τους καϊδεμένους της, συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις ο νόμιμος δολοφόνος να σκοτώνει σε μονομαχία και να αδωώνεται, ενώ ο φτωχός εγκληματίας, που, επειδή χτυπήθηκε υλικά ή ηθικά, σκοτώνει αυτόν που τον προκάλεσε, πηγαίνει φυλακή.

Αλήθεια ακόμα και οι κανόνες της χριστιανικής

δρυσκείας διδάσκουν να συγχωρούμε. Όμως οι λαοί έχουν δει τους Αγιότατους Πατέρες και τους Πάπες όλων των εποχών να συγχωρούν καίγοντας στην πυρά, κρεμάζοντας στον αέρα, με τους τυφεκισμούς, με τα βασανιστήρια, με τις φυλακές, και τώρα πια δεν πιστεύουν ούτε τον ταπεινό παπά που πηγαίνει από σπίτι σε σπίτι και κηρύσσει την συγχώμη.

Η *αποκατάσταση*, μέσα στην σημερινή κοινωνία είναι μια λέξη που στερείται νοήματος. Δεν υπάρχει αποκατάσταση, ούτε ηθική ούτε νομική. Δεν υπάρχει ηθική γιατί η κοινή γνώμη είναι τραγικά εκθρική απέναντι στον καινούργιο φταίχτη. Και ο ίδιος ο οίκτος, με τον οποίο προσπαθεί κάποιος να παρηγορήσει τον *πεσμένο*, αποτελεί ωμή προσβολή ενάντια στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Μια ολόκληρη ζωή στέρσεων, πόνων και δακρύων δεν εξιλεώνει τον φταίχτη μπροστά στην κοινωνία. Στον γέρο που τρεμουλιαστός σκύβει ακόμα το κατάλευκο κεφάλι πάνω στον πάγκο που δουλεύει, η άσπλαχνη κοινωνία θα μπορεί πάντα να γέγει το λάθος της νεότητας του. Έζησε μόνος του και για τον εαυτό του. Υπήρξε ένας απόκληρος. Η κοινωνία, βρώμικος κουβάς από διαστροφές και ασχήμιες, είναι άδυσώπητη για αυτόν που αφέθηκε να πέσει σε παράπτωμα. Κάποτε ο απόκληρος δεν βρίσκει το κουράγιο να συγκεντρωθεί στον εαυτό του και να αναζητήσει στην μελέτη ή στην ιδεολογία την ειρήνη και την αγάπη που του αρνούνται. Τότε γίνεται βίαιος ή ενάντια στον εαυτό του ή ενάντια στους άλλους. Το πρώτο σφάλμα που θα κάνει γίνεται ο πρώτος κρίκος μιας αδιάκοπης αλυσίδας από εγκλήματα, που οδηγούν τον κακότυχο στην αγχώ-

νη ή στο κελί με ισόβια. Να πως η κοινωνία δημιουργεί τους εγκληματίες.

Το ίδιο άτομο μπορεί να καταδικαστεί άπειρες φορές για κλοπή! Δεν έχουν ακόμα πειστεί για το ότι οποιαδήποτε ποινή είναι άχρηστη γι' αυτόν που δεν είναι δύτης αλλά δύμα! Όμως οποιαδήποτε συζήτηση είναι ανώφελη. Αυτός που δικάζει δεν είναι σκεπτόμενο ον, είναι μηχανή, αυτόματο που έχει τον νόμο σαν κινητήρα. Καί καταδικάζει λοιπόν... Οι απόγονοι θα κρίνουν το τι δίκασε αυτός, τους νόμους που εφαρμόστηκαν καθώς και τον πολιτισμό στον οποίο ανήκουμε.

Δεν υπάρχει νομική αποκατάσταση. Οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας είναι γράμμα νεκρό. Για να πετύχει την αποκατάσταση ο καταδικασμένος πρέπει να ομολογήσει δημόσια την ενοχή του. Ο απόκληρος διπλώνεται από τον πόνο, υποφέρει και καταριέται, όμως σωπαίνει. Και ο νόμος, πάντα πλίδιος, ορίζει στο άρθρο 839 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ότι η αίτηση αποκατάστασης καταχωρείται στον επίσημο φάκελο. Τι έζησαν νομοδότες!

Κι απ' την άλλη μεριά σε τι χρησιμεύει η νομική αποκατάσταση όταν δεν μπορεί να στηριχτεί στην ηθική αποκατάσταση;

Είμαι πεισμένος ότι τουλάχιστον το 50% των κακομοίρηδων που υποφέρουν μέσα στις παλικές φυλακές είναι υπότροποι, δηλαδή ταγι ένοι στο έγκλημα, ταγμένοι στο μαρτύριο.

Αυτοί πρέπει να κλέβουν γιατί τους έχει αφαιρεθεί η *δυνατότητα να ζήσουν* με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, πρέπει να κλέβουν γιατί η μοναδική κοινωνία

που τους ανοίγει την αγκαλιά, παρά την ενοχή τους, είναι η κοινωνία των αποκλήρων, των εξεγερμένων ενάντια στην νόμιμη κοινωνία, πρέπει να κλέβουν γιατί έχοντας στιγματιστεί υλικά και ηθικά με το στίγμα της ατίμωσης, αντιδράνε στην πράξη με πράξη, στο μίσος με μίσος, στην εκδίκηση με εκδίκηση.

Ω οι φυλακές, τι ισχυρό μέσο εκπαίδευσης, τι παράγοντας εξανδρωπισμού και εκπολιτισμού που είναι!

Και να λέει αυτός που έχει την αναίδεια να φωνάζει στους τέσσερες ανέμους, ότι τιμωρούν για να σωφρονίσουν!

Μια μέρα στην βαριά, ζοφερή και φοβερή φυλακή της Μάσσα, καθώς βάδιζα στο έλεος των σκέψεων μου, είδα ένα γέρο γονατισμένο σε στάση προσευχής.

«Τουλάχιστον εσείς, του είπα, βρίσκετε μεγάλη παρηγοριά στην πίστη σας!»

«Δικηγόρε, μου απάντησε με κυνισμό, θέλετε να ακούσετε την προσευχή μου;»

Και κάνοντας το σημείο του σταυρού είπε:

*Στο όνομα της κλοπής,
πάντα να συνεχίζω,
ποτέ να μην επανορθώνω
ούτε να μετανοιώνω. Αμήν.*

Στο τυπογραφείο της φυλακής της Ορνέλια, όπου έζησα δεκαοχτώ μήνες, μαζί με καταδίκους κάθε είδους κοινού εγκλήματος και μαζί με έναν μόνο πολιτικό κρατούμενο, τον σύντροφό μου, τον αγαπητό Καμίλο Ντι Σκιούλο, από το Κιέτι, είχα την ευκαιρία

να γνωρίσω σε βάθος αρκετούς απ' αυτούς τους φουκαράδες. Κανέναν δεν βρήκα κακό ή βάνουσο απέναντί μου ή απέναντι στον Καμίλο, όμως όλους φοβερούς απέναντι στην κοινωνία που τους είχε χτυπήσει τόσο σκληρά. Με αισθήματα μίσους, εκδίκησης, εμμονής στο έγκλημα, μέχρι ό,τι θέλετε, και καμιά πρόθεση να αλλάξουν την ζωή τους προς το καλύτερο.

Η μεγαλύτερη οδύνη του εγκλείστου δεν είναι το ότι είναι εγκλειστος, αλλά η σκέψη του τι θα γίνει μ' αυτόν όταν ξαναποκτήσει την ελευθερία του.

«Εσείς, μου λέγανε, θα γυρίσετε γρήγορα στα σπίτια σας, στις οικογένειές σας, είσαστε καταδικασμένοι για πολιτικούς λόγους, θα έρδει η αμνηστία και όλα θα τελειώσουν απεναντίας, θα έχετε τιμές και θα σας κάνουν βουλευτές. Όμως εμείς, εμείς καταστραφήκαμε για όλη μας την ζωή. Έξω από την μια φυλακή, μέσα στην άλλη! Ποιός θα σφίξει το χέρι σε μας τους πρώην κατάδικους; Ποιός θα δελήσει να μας προσλάβει; Από τι θα ζήσουμε εμείς; Όχι, η φυλακή κι ο θάνατος, αυτό θα είναι το τέλος μας!»

Θέλετε μήπως να δείτε, ποιό σωφρονιστικό αποτέλεσμα παράγουν οι νόμοι και οι ποινικές κυρώσεις ακόμη και μεταξύ αυτών που δεν γίνονται υπότροποι;

Στον σιδηροδρομικό σταθμό της... ήταν υπάλληλος με θέση προϊστάμενου σε ένα τμήμα κάποιας σημασίας κάποιος Τ.... Είχε σύζυγο και παιδάκια, και ζούσε τίμια με την δουλειά του και για την οικογένειά του. Η αγάπη γι' αυτήν, η ικανοποίηση να κάνει κάτι ευχάριστο για τα μωρά, ο καταραμένος πειρασμός, έσπρωξε τον ταλαίπωρο να ιδιοποιηθεί κάτι ασήμαντα

μιλοπράγματα, πορτοκάλια, κουτάκια με σαρδέλες, λικουδιές χωρίς καμιά αξία. Η μικροκλοπή ανακαλύφθηκε και ο Τ... πιάστηκε. Η σύζυγός του παρά λίγο να τρελαθεί απ' τον πόνο της, ξόδεψε τις λίγες οικονομίες της, τα έβαλε όλα ενέχυρο για τα έξοδα της υπεράσπισης, και μετά νικημένη, καταβεβλημένη από το γεγονός ότι οι υπεράνδρωπες προσπάθειές της για να σώσει τον άντρα της απέβησαν άχρηστες, έφυγε από κει μ' ένα μωρό, το πιο μικρό, και τώρα ποιός ξέρει μέσα σε ποιά άδλια τρώγλη η δυστυχιμένη κλαίει την μοίρα της. Άλλα δύο μωρά έμειναν στον δρόμο τελείως ορφανά και εγκατελειμμένα. Αυτός, ο δύστυχος, καταδικάστηκε σε τρεις μήνες φυλακή, και το Εφετείο και το δικαστήριο της αναίρεσης επικύρωσαν την ποινή και την κάναν αμετάκλητη. Αφού έκτισε την ποινή του, βρέθηκε χωρίς οικογένεια, χωρίς γωμί, χωρίς καμιά παρηγοριά. Κατέφυγε στο αλκοόλ και σήμερα, τον βλέπετε να κατρακυλάει πάνω στα πεζοδρόμια της πόλης του, πάντα στουπί στο μεθύσι από τσίπουρο.

Η λύτρωση θα έρδει με τον θάνατο!

Ορίστε το σωφρονιστικό αποτέλεσμα, το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα, των ποινικών κυρώσεων!

Την ημέρα που ο άνεμος της επανάστασης θα γκρεμίσει τα αισχρά τείχη που περιζώνουν τις φυλακές και με το σύνθημα «αγάπη» θα σβήσει το στίγμα της ατιμίας που αυτές συνιστούν, την ημέρα που όλες οι ποινικές κυρώσεις θα καταργηθούν από τον λαό, ο οποίος στο όνομα της ανθρωπίνης αλληλεγγύης δεν θα θέλει να βλέπει την εικόνα του εγκληματία σε κανένα μέλος του συνόλου από το οποίο απαρτίζεται,

εκείνην την ημέρα ο πολιτισμός θα έχει πραγματικά προχωρήσει πάνω στον δύσβατο δρόμο της ανθρωπίνης προόδου.

Η ωραιότατη εικόνα της Θεάς Δικαιοσύνης θα αποκαλύψει χαμογελαστή το πρόσωπο, που σήμερα ντρέπεται να δείξει, και η ειρήνη δεν θα διαταράσσεται από προθέσεις εκδίκησης, από φοβερές κατάρεις, από τον πάταγο του κεραυνού της αιματηρής δύελλας... το μίσος, τους διωγμούς και τα μαρτύρια θα τα αντικαταστήσει η αγάπη, η γεμάτη ευσπλαχνία φροντίδα της οικογένειας, ή η άμεση καταφυγή σε ειδικά θεραπευτικά ιδρύματα, όπου ο ασθενής θα μάθει, πριν απ' όλα, ότι κανένα φταίξιμο, καμιά μομφή δεν θα αποδώσει η κοινωνία εναντίον αυτού, που τον κυνήγησε η κακοτυχία.

Κεφάλαιο IV

Η εξαθλίωση

Η πιο σημαντική αιτία δημιουργίας εγκλημάτων είναι η εξαθλίωση. Υπάρχει η *έσχατη εξαθλίωση* αυτουνού που πεθαίνει της πείνας και η *σχετική εξαθλίωση*, που δεν είναι λιγότερο τρομερή ως προς τις μοιραίες συνέπειές της, η εξαθλίωση του χαντακωμένου άντρα ή γυναίκας, που δεν βρίσκει ούτε τρόπο ούτε δυνατότητα να ικανοποιήσει τις φυσικές ή τις ψυχικές του ανάγκες, που είναι άλλο τόσο σημαντικές όσο το γωμί κάθε μέρα. Η εξαθλίωση εκτός του ότι αποτελεί άμεση αιτία εγκλημάτων είναι επίσης και έμμεση. Όλες οι εξεγέρσεις, ατομικές ή συλλογικές, έχουν σαν αιτία την εξαθλίωση.

Υπάρχει μία κατηγορία ανθρώπων που υποφέρουν από τα βάσανα των αλλωνών. Οι πράξεις αυτωνών, που από μερικούς αποκαλούνται μάρτυρες και από άλλους χυδαίοι εγκληματίες, *πηγάζουν επίσης από την εξαθλίωση*. Η ανεπάρκεια ή η πλήρης απουσία του συναισθήματος της ανθρωπίνης αλληλεγγύης γεννάει την εξαθλίωση. Η ασυνειδησία των λαών, που κυριαρχούνται από δρυσκευτικά συναισθήματα υποταγής σε μια οικονομική κατάσταση που δεν είναι φυσιολογική, συντηρεί αυτήν την εξαθλίωση, όπως συντηρούν τα μικρόβια σε ορισμένα ζελατινώδη δρε-

πικά σκευάσματα. Σε λανθάνουσα κατάσταση υπάρχει η συνείδηση του δικαιώματος των εξαθλιωμένων στην ύπαρξη, συνδλίβεται, όμως, πρώτα απ' όλα από τις δρυσκείες (όλες όμοιες) και κατόπιν από την ωμή βία. Κάποιο συλλογικό ζέσπασμα, κάποια προσωπική έκρηξη και κατόπιν η υποταγή, η οδύνη, ο θάνατος.

Εάν η λέξη *έγκλημα* είχε κάποιο δετικό επιστημονικό νόημα, κανένα έγκλημα δεν θα ήταν μεγαλύτερο από εκείνο που διαπράττει η κοινωνία με το να αφήνει την *εξαθλίωση* να υφίσταται.

Αλλά ακόμα και η κοινωνία είναι χωρίς να το ξέρει δύμα των παραγόντων που την καθορίζουν. Ο ήλιος του μέλλοντος δεν έχει ακόμα ανατείλει στον ορίζοντα, όπου φαίνεται μόνο κάποιο αμυδρότατο φως, κι εμείς δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι ευεργετικές του ακτίνες ζεσταίνουν ήδη την καρδιά της ανθρωπότητας.

Όταν η ανθρωπότητα θα έχει μάθει από την επιστήμη ότι το άτομο συνδέεται στενά με τό σύνολο των ανθρώπων και ότι η δυστυχία του ενός βρίσκει την ηχώ της σ' όλους τους άλλους και διαδίδεται, όπως το ηχητικό κύμα μέσα στον αέρα, μέχρι τα ακρότατα όρια της κοινωνίας, τότε θα βρεί τρόπο να καταπολεμήσει την δυστυχία του καθένα που την απαρτίζει. Όμως είναι ανάγκη να καταστρέψουμε τις δρυσκείες! Ορίστε η πολεμική ιαχή της καινούργιας ανθρωπότητας, *ορίστε η διέξοδος*, που δεν είχε διαβλέψει ο μεγάλος ανθρωπιστής Λέων Τολστόι, αλλά την είχε προαισθανθεί ο Εμίλ Ζολά. Μόνο πάνω στα ερείπια όλων των δρυσκειών μπορεί να στηθεί το άγαλμα της «*Αλήθειας*».

Οι δρυσκείες εξαπατούν και πλούσιους και φτωχούς.

Οι πλούσιοι, στο όνομα της δρυσκειάς, κάνουν το καθήκον τους με την *φιλανθρωπία*. Αυτοί πιστεύουνε καλόπιστα ότι με την φιλανθρωπία ανταποκρίνονται στο συναίσθημα της αλληλεγγύης προς τον άνθρωπο, το οποίο φυτρώνει μέσα στην καρδιά τους, και δεν καταλαβαίνουν ότι έχουν πάρει λάθος δρόμο. Η φιλανθρωπία χάνεται μέσα σε μυριάδες παράσιτα και δεν φθάνει αυτούς που έχουν ανάγκη εκτός αν πρόκειται να τους ταπεινώσει.

Οι φτωχοί, πιστοί σε μια μέλλουσα ζωή που είναι γέμα, υποταγμένοι στην δέλση ενός ανώτερου όντος που είναι γέμα, δέχονται την ελεημοσύνη και παρατείνουν την άθλια κατάστασή τους μέχρι τον θάνατο.

Εν τω μεταξύ οι μεσάζοντες της φιλανθρωπίας ζούνε άνετα στις πλάτες των πλούσιων και των φτωχών και δεν δουλεύουνε.

Ο φουκαράς, στον οποίο δεν φτάνει η ελεημοσύνη του πλούσιου και ο οποίος με εξαντλημένες τις δυνάμεις του βλέπει να τον πλησιάζει βήμα-βήμα ο ηδικός και ο βιολογικός θάνατος, κάποτε βρίσκει το θάρρος να μακρύνει το χέρι του για να βρεί την υγεία του.

Αυτή η κατά το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνική πράξη, μια που βγάξει από την απελπισία μια ύπαρξη που είναι κι αυτή μέλος της ανθρωπίνης κοινωνίας, από τους ποινικούς νόμους θεωρείται έγκλημα. Η φυλακή φιλοξενεί τον ταλαίπωρο για να τον επιστρέψει αργότερα ακόμα πιο φτωχό και ίσως ακόμα πιο

επαναστατημένο απέναντι στην αδικία που τον καταπιέζει.

Και ειδικά από τέτοιες υπάρξεις τροφοδοτείται η μηχανή του ποινικού δικαίου, και πάνω σε τέτοια δυστυχημένα δύματα κλείνει, μέσα στη σιωπή της νύχτας, η βαριά σιδερένια πόρτα της φυλακής.

Όμως η κοινή γνώμη έχει κουραστεί από τέτοια κοινωνικά αίσχη. Και ένα μόνο γεγονός το δείχνει καθαρά.

Ένας Γάλλος δικαστής, ο Μανιώ, σε κάποια φάση παραβίασε τον νόμο για να αποδώσει πραγματική δικαιοσύνη σε κάποιον δυστυχή. Λοιπόν, αυτός ο Άνθρωπος είχε την επιδοκιμασία ολωνών! Τί σημαίνει αυτή η ομόφωνη επιδοκιμασία ενός δικαστή που παραβιάζει τον νόμο;

Όμως ο άνθρωπος δεν ζει μόνο με γωμί. Η ικανοποίηση άλλων αναγκών σπρώχνει καμιά φορά τον αδύναμο χαρακτήρα στο έγκλημα.

Η κοινή γνώμη θέλει ορισμένα πρόσωπα, τα οποία ασκούν ορισμένα λειτουργήματα, να έχουν τα μέσα να ζήσουν με κάποια αξιοπρέπεια, με κάποια άνεση. Το γωμί δεν λείπει, αλλά το μαύρο κουστούμι έχει ζηλωθεί, τα παιδάκια μεγαλώνουν, έχουν ανάγκη από περισσότερη τροφή, από ρούχα, από βιβλία· η σύζυγος στραβομουτσουνιάζει όταν είναι υποχρεωμένη να εμφανιστεί στις φίλες της με φόρεμα που δεν είναι πλέον της μόδας, χωρίς το πιο σεμνό κόσμημα... Ο πειρασμός εξακοντίζει τα κολλώδη πλοκάμια του και περισφίγγει τον φτωχό υπαλληλάκο... Ρίχτα στον

κλέφτη! Κραυγάζουν κατόπιν οι *νικητές*, και ο *νικημένος* καθισμένος στο εδώλιο του κατηγορούμενου, με το κεφάλι σκυφτό μέσα στα χέρια του, ανάμεσα σε δύο χωροφύλακες, σκέφτεται την οικογένεια του βυθισμένη μέσα στην απόγνωση, και αδρανής, αποβλακωμένος, ακούει αλλά δεν καταλαβαίνει τις φλυαρίες του κατήγορου και του συνήγορου. Δεν είναι πλέον άνθρωπος, χίλιες φορές καλύτερος γι' αυτόν ο θάνατος!

Συχνά ο *νικημένος* είναι ένας άνθρωπος με ευφυΐα και σπουδές. Ένας γνωστός μου, ένας νέος με αρχοντιά, παθιασμένος με την μελέτη των μαθηματικών, μετά από ένα χρόνο φοίτησης στο Πανεπιστήμιο, υποχρεώθηκε να διακόψει τις σπουδές λόγω παντελούς έλλειψης πόρων ζωής. Καί την είδε έτσι ο ταλαίπωρος νέος που πέθανε από την λύπη του. Ο *νικημένος* σ' αυτήν την περίπτωση ήτανε τυχερός.

Τόσοι άλλοι στην δέση του, εξαγριωμένοι, ταπεινωμένοι, αποκτηνωμένοι, επιδίδονται στην διαφθορά με τον πιο ευτελή τρόπο. Αναζητούν παρηγοριά και διασκέδαση στο αλκοόλ, στο παιχνίδι, στο μπουρδέλο και καταλήγουν στην φυλακή. Έτσι η ανδρώπινη κοινωνία πρώτα δημιουργεί τους εγκληματίες και μετά τους καταδικάζει!

Όλες οι εξεγέρσεις, ατομικές ή συλλογικές, όλες έχουν σαν αιτία την εξαθλίωση ή τις αδικίες που το σύνολο διαπράττει ενάντια σε συγκεκριμένα άτομα. Η αποκατάσταση, όπως έχω ξαναπεί, δεν ισχύει, κι έτσι ο απόκληρος, ο άνθρωπος που δεν είναι, ούτε μπορεί να είναι εταίρος της κοινότητας, ο χτυπημένος από τους νόμους ή υποτάσσεται στην ζωή του ε-

γκληματία και ταλαίπωρου ή ανυγώνεται σε μνημειώδη επικό εκδικητή.

Μια μέρα βρέθηκα με έναν εισαγγελέα και με έναν δικαστή στο προσκέφαλο ενός μάρτυρα σ' έναν δάλαμο του Νοσοκομείου της Μάντοβα.

Σε ένα κοντινό κρεβάτι ήτανε ζαπλωμένη μια πιτσιρίκα που την βοηθούσαν ευσπλαχνικά δύο καλόγριες. Η περιέργεια με έσπρωξε να ρωτήσω: «*Τι έχει αυτή η πιτσιρίκα;*» «*Είναι μια φτωχή πελλαγροπαδής*» μου απάντησε μια καλόγρια, και με το βλέμμα μου έκανε νεύμα να κοιτάζω τα ξέσκεπα μπράτσα της άρρωστης. Ήτανε πρησμένα και φουσκωμένα, και τα χεράκια της μαυριδερά και λεπιδοειδή...

Εκείνη την στιγμή ένα συναίσθημα βαδύτατης οδύνης αναστάτωσε την ψυχή μου, και αφού στράφηκα προς τον εισαγγελέα: «Ορίστε» του είπα «πού εμπνέονται αυτοί που εσείς αποκαλείτε *εγκληματίες*». Γιατί ένα παρόμοιο θέαμα ή, συχνά, ακόμα πιο επώδυνο και μόνιμο, εμφανίζεται σε κάποιο άτομο με ανεπτυγμένο το αίσθημα αλτρουϊσμού, και η γλυκύτητα και η καλοσύνη και ο αλτρουϊσμός αντί να ενωθούν σε ένα προφανές ψυχικό φαινόμενο θα μεταμορφωθούν σε μίσος και σε μανία ενάντια σ' αυτούς που αυτός πιστεύει ότι αποτελούν την βασική αιτία για όλο αυτό το όνειδος. Θα δελήσει η ίδια η κοινωνία να τιμωρήσει αυτούς τους δυστυχείς που, παρασυρμένοι στο πάθος εξαιτίας ενός υπερβολικού αλτρουϊστικού συναισθήματος, αυτοανακηρύσσονται σε δήμιους και εκδικητές της εξαθλίωσης;

Είναι ή όχι η πελλάγρα μια αρρώστια που γεννιέται από την εξαθλίωση; Είναι ή δεν είναι η εξαθλίωση

μια κοινωνική μάστιγα επιθυμητή για τους ανθρώπους που είναι υπέρμαχοι της τάξης, οι οποίοι παλεύουν για να διατηρήσουν την παρούσα κατάσταση που βασίζεται στην αδικία και στα προνόμια;

Κεφάλαιο V

Οι θεραπίες

Μάξιμουμ πρόγραμμα

Τι θα λέγατε, φίλοι αναγνώστες, για έναν άνθρωπο ο οποίος θα κατανάλωνε όλη του την ύπαρξη για να υποβάλλει σε μαρτύρια τον ίδιο του τον εαυτό; Θα τον λέγατε τρελό! Τότε η ανθρωπότητα είναι τρελή. Παρατηρείστε γύρω σας και θα δείτε παντού να δριαμβεύει το *homo hominis lupus*, ο άνθρωπος, που, σαν άγριο θηρίο χυμάει για να καταβροχθίσει τους άλλους ανθρώπους. Είναι εμφύλιος πόλεμος, είναι ο κοινωνικός πόλεμος, πόλεμος ακατάπαυστος, αιματηρός, οδυνηρότατος, ο οποίος γίνεται κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε λεπτό, μπροστά στα μάτια μας και στον οποίο είμαστε ταυτόχρονα πολεμιστές και δεατές, άλλοτε νικητές κι άλλοτε νικημένοι. Οι νίκες μας σηματοδοτούν την οδύνη, την θλίψη και την δυστυχία των ομοίων μας, και οι ήττες μας, η οδύνη μας, σηματοδοτούν για άλλα ανθρώπινα όντα την νίκη και την ικανοποίηση.

Δεν προλαβαίνουμε να γεννηθούμε και ήδη υποφέρουμε επειδή έτσι το θέλουν οι άνθρωποι. Η φύση παρέχει σπάταλα αφθονία τροφών για όλους, αλλά η εξαθλιωμένη μάνα, σκελετωμένη από την αναγκαστική νηστεία, καταπονημένη από την εξαντλητική εργασία, αισθάνεται στην κοιλιά της να αναπτύσσεται

λυπτερά η φτωχή ζωούλα που είναι ήδη ταγμένη στην οδύνη. Το πιτσιρίκι γεννιέται υποσιτισμένο, αδύναμο και απροστάτευτο απέναντι στις αρρώστιες που πολυάριθμες προσβάλλουν την παιδική ηλικία, χωρίς τις συνεχείς φροντίδες της μάνας που είναι υποχρεωμένη να δουλεύει, και είναι δαύμα εάν επιβιώσει!

Η *ραχίτιδα* της οποίας δύματα είναι τα παιδιά των φτωχών, ειδικότερα των αγρεργατών, οφείλεται στην ανεπαρκή θρεπτική ικανότητα του μητρικού γάλακτος και στην ανεπάρκεια των άλλων φροντίδων που είναι απαραίτητες κατά την βρεφική ηλικία.

Ένα ειλικρινές εγκώμιο πρέπει να αποδοθεί σ' αυτούς που με την ακούραστη προπαγάνδα τους υπέρ της ειρήνης απομακρύνουν για την ανθρωπότητα τον κίνδυνο του πολέμου του ενός λαού ενάντια στον άλλο, του ενός έθνους ενάντια στο άλλο. Και όλοι ξέρετε τι τεράστια ζημιά προκαλούν στην ανθρωπότητα αυτά τα μοιραία λάθη που παρασύρουν τους λαούς τον έναν ενάντια στον άλλο και που ανεγείρουν πάνω από υπέρογκους τάφους γεμάτους πτώματα την μορφή του με εμφάνιση τρελού μεγάλου νικητή. Λοιπόν, αυτή η τεράστια ζημιά, αυτά τα εκατομμύρια νεκρών, εγκατελειμμένων σε ερημωμένα χωράφια, αυτά τα δισεκατομμύρια και δισεκατομμύρια τα χαραμισμένα σε παρανοϊκές επιχειρήσεις επίθεσης ή άμυνας, όλα αυτά είναι ένα *τίποτα*, σε σύγκριση με αυτά που η ανθρωπότητα χαραμίζει από τον εαυτό της στα πλαίσια των κοινωνικών συγκρούσεων μεταξύ των μελών της που την απαρτίζουν! Η ανθρωπότητα κα-

ταναλώνεται στο να υποβάλλει σε μαρτύρια τον ίδιο της τον εαυτό!

Και ορίστε οι παπάδες, εξαπατώντας τους νικητές, παχαίνουν από τα λάφυρα των νικημένων· ορίστε οι θρησκείες, επιβεβαιώνουν την αναγκαιότητα των συγκρούσεων γιατί έτσι το δέλησε ο Θεός! Και να ακόμη που και η γευτοεπιστήμη έρχεται σε βοήθεια της αταξίας που δηλητηριάζει την ζωή μας, με το να διαστρέφει την επιστημονική θεωρία του αγώνα για την επιβίωση, της επικράτησης του πιο δυνατού και τα λοιπά.

Είναι βολικό για τον σφετεριστή της εξουσίας το να φοράει στο κεφάλι του το έμβλημα της εξουσίας στο όνομα ενός Θεού που δεν υπάρχει, όμως γιατί, λοιπόν, δεν πετάει την υποκριτική μάσκα της δικαιοσύνης, της αλήθειας, του δίκαιου; Γιατί δεν λέει: Κυβερνάω εν ονόματι της δύναμης;

Η Κοινωνία των ανθρώπων είναι δεμελιωμένη πάνω στο γέμα και στην υποκρισία. Είναι ανάγκη, όχι να αλλάξουμε τους ανθρώπους, όπως θα ήθελαν μερικοί να γίνει πιστευτό, αλλά να αλλάξουμε *το ηθικό περιβάλλον* μέσα στο οποίο διαβιώνει η ανθρωπότητα.

Οι θρησκείες, το επαναλαμβάνουμε και ποτέ δεν θα είναι αρκετές οι φορές που θα έχει επαναληφθεί, καταστρέψανε την ανθρωπότητα με το να την δεμελιώσουν πάνω στο γέμα. Το να διαλύσουνε αυτά τα σκοτάδια και να ανοίξουνε χώρο για τις ζωογόνες ακτίνες του ήλιου της επιστήμης, της αληθινής επιστήμης, να το καθήκον όλων αυτών που δέλουνε να αναμορφώσουνε την ανθρωπότητα.

Η εξέλιξη των ειδών έδωσε σαν έσχατο αποτέλεσμα το ζώο-άνθρωπος. Είμαστε μία μόνο οικογένεια, μια πελώρια οικογένεια από έμβια όντα που ανήκουν σε ένα μοναδικό είδος θηλαστικών, και διακρινόμαστε από τα άλλα ζώα από την δύναμη της σκέψης και από την μεγαλύτερη σκληρότητα με την οποία κατασπαράσσουμε ο ένας τον άλλο.

Τώρα το σπέρμα της μελλοντικής ευτυχίας βρίσκεται σ' αυτήν την ιδέα: Εάν είμαστε όλοι μέλη μιας μοναδικής, μιας τεράστιας οικογένειας, γιατί δεν συσφίγγουμε περισσότερο τους δεσμούς της αλληλεγγύης που μας ενώνουν και που, παρά τις συγκρούσεις που μας βασανίζουν, αισθανόμαστε να βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στο βάθος της γυχής μας;

Ας εγκαταλείψουμε κάθε δρησκευτική ιδέα, ας εξαλείψουμε κάθε έννοια εξουσίας ανθρώπου πάνω σε άνθρωπο, ας ξαναγυρίσουμε στην αγνότητα του παλιού καιρού, χωρίς να αποκηρύζουμε τις κατακτήσεις που το ανθρώπινο μυαλό έχει καταφέρει να αποσπάσει από την φύση στην διάρκεια τόσων αιώνων αδιάκοπης εργασίας. Ο αγώνας για την επιβίωση δ' αποτελέσει τον οίστρο της ανθρώπινης ζωής, όμως οι ζωτικές δυνάμεις του ανθρώπου δεν θα χαραμισθούν σε συγκρούσεις ανθρώπου ενάντια σε άνθρωπο, οικογένειας ενάντια σε οικογένεια, έθνους ενάντια σε έθνος.

Όλοι ενωμένοι ας προχωρήσουμε στην κατάκτηση της ευζωίας παλεύοντας μόνο ενάντια στην φύση που παραχωρεί μόνο στην εργασία, στην ακούραστη εργασία, τους πλούσιους καρπούς που κρύβει στους

κόλπους της και προπαντός, όλοι ίσοι, στην χαρά ή στον πόνο, όλοι αδελφωμένοι και ενωμένοι με την αγάπη, στο όνομα της ανθρώπινης αλληλεγγύης, στο όνομα της χαράς και της παγκόσμιας ευτυχίας. Όχι, αυτό δεν είναι το όνειρο ενός τρελού, ούτε η ουτοπία του ποιητή!

Εάν ήταν έτσι θα μπορούσαμε να πετάξουμε στα σκουπίδια τα μνημειώδη έργα του Ουγκώ, του Γκαίτε και όλων όσων δώσανε ζωή στο ανθρώπινο πνεύμα και αναζωπυρώσανε την φωτιά στην δάδα που κρατάει η ανθρωπότητα στα χέρια της καθώς βαδίζει χωρίς σιγουριά στον δρόμο της προόδου.

Η γη που την είχαν σφετεριστεί επανέρχεται στην εξουσία της κοινότητας, τόσο φυσικά όπως φυσάει ο αέρας και όπως κυλάει το νερό, και εάν κανένας δρασός δεν αυτοανακηρυχθεί σε σφετεριστή του πλούτου ή της εξουσίας, ο εμφύλιος πόλεμος που μας κατασπαράζει καθώς και ο κοινωνικός πόλεμος που μας αποδεκατίζει θα εξαφανιστούν ως δια μαγείας. Αυτό επιθυμεί η ανθρώπινη φύση, αυτό θέλουν τα πλήθη που είναι πρόθυμα να εργαστούν, αυτό είναι το μέλλον.

Καί θα επικρατήσει η γαλήνη και η ευτυχία για όλους! Κι οι εγκληματίες; Δώστε πίσω την γη στην κοινότητα, εμποδίστε τα εγκλήματα που γεννιούνται από την μιζέρια και τι δ' απομείνει από την τερατώδη μηχανή που λέγεται «ποινικό δίκαιο»; Καταργείστε τις εκατοντάδες διατάξεις που υποτάσσουν την σκέψη, τον λόγο και τον τύπο στον ζυγό μιας τυραννικής λογοκρισίας και αφήστε το πεδίο ελεύθερο για οποιαδήποτε εκδήλωση της ανθρώπινης σκέψης —κα-

ταργείστε τον ελεεινό ανταγωνισμό που ωθεί τον άνθρωπο να επιβληθεί για να αποκτήσει εξουσία πάνω στον όμοιό του— καταργείστε όλες τις δεσμεύσεις που εμποδίζουν την εξέλιξη του ατόμου, σαν αυτόνομη ύπαρξη και σαν μέλος της οικογένειάς του ή της ανθρωπότητας, δώστε με λίγα λόγια στον άνθρωπο την ελευθερία την οποία απολαμβάνουν τα πουλιά στον ουρανό και τα γάρια στην θάλασσα και η εγκληματικότητα δεν θα επιβιώσει εκτός σε κανένα ταλαίπωρο τρελό. Σήμερα αυτό δεν γίνεται. Η προνομιούχος μερίδα της ανθρωπότητας, χρησιμοποιώντας βία, σπρώχνει την καταπιεζόμενη μερίδα στο έγκλημα. Είναι έγκλημα το να γράφει κανείς ελεύθερα και δεν είναι έγκλημα το να φυλακίζουνε τον συγγραφέα· είναι έγκλημα το να παίρνει κανείς αυτά που χρειάζεται για να ζήσει και δεν είναι έγκλημα το να πλουτίζει μέσα σε μια μέρα από την δουλειά χιλίων εργατών! Η δύναμη μασκαρεμένη από την υποκρισία είναι αυτή που δριαμβεύει πάνω στους αδύναμους και στους αμαθείς:

Και όταν οι αδύναμοι και οι αμαθείς εξεγείρονται γίνονται *εγκληματίες!*

Με αυτόν τον τρόπο το *δικαίωμα να τιμωρείς* αποτελεί ένα είδος πολεμικής αποζημίωσης. Όμως ο πόλεμος που διαρκεί πολύ τελειώνει με την εξάντληση όλων των εμπολέμων, γιατί εάν οι πλούσιοι διαδέχονται τεράστιες δυνάμεις δεν είναι λιγότερο αλήθεια ότι και οι προλετάριοι αρχίζουν να εντυπωσιάζουν, και ευτυχώς γι' αυτούς, να εγκαταλείπουν τον δρόμο της υποταγής, στον οποίο τους είχαν οδηγήσει οι ιερείς της θρησκείας και της πολιτικής.

Ο πόλεμος είναι λοιπόν αιματηρός και καταδλιπτικός για όλα τα εμπόλεμα μέρη. Η κακοζωία που μας βασανίζει όλους δεν μπορεί να βαστήξει αιώνια και έχει ήδη διαρκέσει αρκετά· μια συγκεκριμένη συνείδηση αρχίζει να αναπτύσσεται στην γυχή των πληβείων και το παράδειγμα ανδρώπων επαναστατημένων ενάντια σε κάθε θρησκευτικό φραγμό και ενάντια σε κάθε καταναγκαστικό νόμο δεν είναι πλέον, όπως μια φορά, αντικείμενο γενικής αποδοκιμασίας. Αρχίζουν να σκέπτονται όχι με το κεφάλι του παπά ή του δημάρχου αλλά με το δικό τους.

Υποδέσεις τολμηρές, που μια εποχή πλήττονταν από αφορισμούς και ο κόσμος τις καταριότανε ή τις κορόϊδευε, σήμερα έχουν επιβληθεί και τις έχουν υιοθετήσει στα πλαίσια της επιστήμης. Ο μύθος της θεϊκής δημιουργίας, που αποτελεί θεμέλιο της κάθε εξουσίας, τραντάχτηκε, ταλαντεύεται και είναι έτοιμος να καταρρεύσει. Και η πλήρης κατάρρευση του πηλίνου κολοσσού θα σηματοδοτήσει για τον πολιτισμό την αυγή μιας καινούργιας εποχής. Τότε ο παράδεισος που θα εγκαθιδρυθεί στην γη *από τον καθένα ανάλογα με τις δυνάμεις του* και θα προσφέρει στον *καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του*, θα έχει σαν βραβείο την ικανοποίηση, που αντλεί κανείς κάνοντας το καλό, το να αγαπάει και το να τον αγαπούν, ενώ σαν τιμωρία δεν θα έχει καμιά και για κανέναν. Στην δέση της θα έχει την αδελφική και από όλους φιλική αντιμετώπιση με σκοπό την βελτίωση, καθώς κι ένα συναίσθημα λύπης και συμπάθειας, δηλαδή ειλικρινούς οίκτου, για το αξιολύπτο ον που θα δελήσσει να ζήσει από την δουλειά των άλλων χωρίς να

παράγει τίποτα, και τίποτε άλλο. Ορίστε το ποινικό σύστημα του μέλλοντος, ορίστε σε τι θα περιοριστούν και οι εξέδρες του θανάτου και τα ισόβια δεσμά και οι φυλακές και τα κάθε είδους δεσμοτήρια, όλα αυτά τα όργανα που συνιστούν αίσχος, οδύνη και ατίμωση για τον πολιτισμό μας!

Χωρίς αμφιβολία η ευθύνη και το φταίξιμο για την τωρινή ανακατασούρα ανήκει σ' αυτούς που σφετερίστηκαν και σφετερίζονται το δικαίωμα να διευδύνουν την ανθρωπότητα.

Η τωρινή τάξη που θέλουν να διατηρήσουν, που κατά μέγιστη ειρωνία την αποκαλούν τάξη, αντιπροσωπεύει μια κατάσταση πραγμάτων φκιαγμένα, επιδυμητή και συντηρούμενη από αυτούς που συνιστούν τις αρχές.

Ο κοινωνικός πόλεμος που μας διαμελίζει είναι επιδυμητός σε και υποδαυλίζεται από αυτούς που νέμονται την εξουσία, είτε αυτή είναι μοναρχική είτε είναι δημοκρατική, είτε είναι θεοσεβούμενη είτε είναι άδην, είτε είναι αστική είτε είναι σοσιαλιστική. Στοιχειώδης συνέπεια αυτού που φαίνεται τόσο προφανές είναι αυτή: εάν αυτοί που διευδύνουν την ανθρωπινή κοινωνία έχουν μέχρι τώρα αποδειχθεί αμαθείς ή βάνουσοι, ή ακατάλληλοι για την επιτέλεση του λειτουργήματός τους σε τέτοιο βαθμό, που να μας προσφέρουν μια κοινωνία εξαθλιωμένων αντί για μία κοινωνία σχετικά ευτυχισμένων, ας προσπαθήσουμε μαζί να τους ανατρέψουμε από την εξουσία. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να βρεθούμε όλοι σύμφωνοι και κατά ένα μεγάλο μέρος είμαστε.

Αλλά να, παρουσιάζεται μια πρώτη και σοβαρότατη

δυσκολία. Να ανατρέψουμε τις αρχές για να τις αντικαταστήσουμε ή να μην τις αντικαταστήσουμε; Εδώ βρίσκεται η διαφορά μεταξύ των τόσων σχολών που λυμαίνονται τις πολυάριθμες ομάδες των ανατρεπτικών, προς μεγάλη χάρη της συντηρητικής μερίδας του πληθυσμού, η οποία διαδέτει, στα πλαίσια της τωρινής τάξης, τον πλούτο και την πολυτέλεια.

Ο νόμος περισφίγγει το άτομο σαν ένα δυνατό δερμάτινο λουρί. Οι κυβερνώντες μπορούν κατά βούληση να χαλαρώσουν το σφίξιμο μέχρι να αφήσουν τον άνθρωπο απόλυτα ελεύθερο· μπορούν να σφίξουν μέχρι να κάνουν τον άνθρωπο να πεθάνει αδιαμαρτύρητα. Και δεν είναι ζήτημα ούτε μοναρχίας, ούτε δημοκρατίας, ούτε δεϊσμού, ούτε αδεισμού, ούτε σοσιαλισμού.

Η πιο φιλελεύθερη δημοκρατία, μπορεί, με τους άκρως φιλελεύθερους νόμους της, να σκοτώσει ατιμώρητα τους συμπολίτες της στο όνομα του νόμου, όπως ο απόλυτος μονάρχης μπορεί σε μια στιγμή καλής διάθεσης να επιτελέσει μια πράξη αληθινής δικαιοσύνης. Ο αδιάλλακτος και αιρετικός σοσιαλιστής θα είναι χίλιες φορές πιο δεσποτικός από τον δημοκρατικό, δεν θα ανεχτεί αντιρρήσεις και θα εφαρμόσει τους νόμους του αυστηρά και με μεγαλύτερη σκληρότητα από ό,τι θα έκανε ένας από καρδιάς θεοσεβούμενος. Εν τούτοις, αυτός ο τελευταίος είναι έτοιμος να κάνει γητούς μερικές χιλιάδες αιρετικών με την σταθερή πεποίθηση ότι έτσι θα τους εξαγνίσει.

Σε τι χρησιμεύει λοιπόν να ανατρέψει κανείς τις αρχές, εάν είναι να τις αντικαταστήσει με κάποιες άλλες; Θα καταλήγουμε πάντα στο ίδιο αποτέλεσμα:

καταπίεση, καταπίεση, καταπίεση με τις ανάλογες κοινωνικές συγκρούσεις και με τα αναρίθμητα δύματα τους.

Η συμπεριφορά που τα εξουσιαστικά σοσιαλιστικά κόμματα όλου του κόσμου εκδηλώνουν μέσα στους κόλπους τους μας δείχνει με περισσή σαφήνεια αυτό που θα υπήρχε σε μεγάλη κλίμακα εάν τους είχε ανατεθεί η διεύθυνση της ανθρώπινης κοινωνίας. Η πάλι η πιο κτηνώδης και πιο λυσσώδης για τον θρίαμβο του *εαυτού* σε βάρος όλων, η πάλι η πιο αναίσχυρη για την κατάκτηση της υπεροχής, ο πιο αδιάντροπος νεποτισμός σε βάρος του αληθινού χαρίσματος, η διανομή των πιο επικερδών αξιωμάτων και θέσεων σ' αυτούς που έχουν την μεγαλύτερη επιρροή μέσα στην οργάνωση..., θα υπήρχε, με λίγα λόγια, μια έκδοση, όχι διορθωμένη, αλλά χειρότερη από αυτό που κάνει κάθε μέρα η κυρίαρχη τάξη που μας κυβερνάει, ίσως με λίγη παρά πάνω σεμνότητα και τουλάχιστον πιο ευδιάκριτη δικαιοσύνη.

Να ανατρέγουμε για να αντικαταστήσουμε λοιπόν όχι! Και τότε; Έχουμε φθάσει σε τέτοιο βαθμό εξέλιξης που να μπορούμε να ανατρέγουμε χωρίς να αντικαταστήσουμε; Έχει ακόμα ο άνθρωπος, ο βασιλιάς των ζώων, ανάγκη να σκύβει μπροστά στον κύριό του, να γονατίζει σαν γέρος ουρακοτάγκος μπροστά στον τάδε αυτοκράτορα, στον δείνα βασιλιά, στον τάδε πρόεδρο της δημοκρατίας, ή μπροστά στην μορφή του καινούργιου ηγέτη σοσιαλιστή; Δεν νοιώθει ακόμα ο άνθρωπος, ότι το να λυγίζεις την ραχοκοκαλιά σου μπροστά στον διπλανό σου αποτελεί πράξη ανανδρική και ζωώδη; Ο άνθρωπος δεν έχει α-

κόμα καταλάβει ότι η λέξη αρχή (δημόσια αρχή Σ.Μ) είναι συνώνυμη με την λέξη αφεντικό και ότι αυτός γεννήθηκε για να είναι ελεύθερος και όχι σκλάβος; Εάν οι συνθήκες δεν έχουν ωριμάσει ακόμα, υπομονή και δουλειά. Χρειάζεται όλοι οι καλοί να εντείνουν το προπαγανδιστικό τους έργο, για να ανεβάσουν τον άνθρωπο μέχρι αυτόν τον βαθμό ηθικής τελείωσης, και τότε ο θρίαμβος της ελευθερίας θα έχει προαναγγελθεί.

Ω! Χιλιάδες αισθάνομαι τις αντιρρήσεις να προβάλλουν, ακόμα και από τους ευαίσθητους αναγνώστες, σ' αυτό το σημείο! Μα πως θα μπορέσουμε να ζήσουμε χωρίς εξουσία; Μα ποιός θα κάνει τον κόσμο να σέβεται τους αδυνάτους; Μα ποιός θα κάνει τους τεμπέληδες να δουλεύουν; Μα ποιός θα μας υπερασπίσει από τους βίαιους; κλπ.κλπ.

Η απάντηση θα μπορούσε να είναι εύκολη: Μήπως σήμερα με την εξουσία ζει κανένας καλά; Είσαστε ευχαριστημένοι; Γίνονται σεβαστοί οι αδύναμοι; Εργάζονται οι τεμπέληδες; Είμαστε προστατευμένοι από τους βίαιους και από τους ληστές τραπεζών; κλπ. κλπ.

Ο ελεύθερος άνθρωπος δεν έχει ανάγκη ούτε από νόμους ούτε από εξουσία. Η μελλοντική οργάνωση θα βασιστεί στην ελεύθερη συμφωνία των ανθρώπων που θα συνδέονται μόνο από ένα αμοιβαίο συναίσθημα αγάπης και ειλικρινούς σεβασμού για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Ιδιαίτερες συμπάθειες, ιδιαίτερες τάσεις προς ορισμένη δραστηριότητα θα επανα-

συνδέσουν την ανθρωπότητα σε μια ατελείωτη και συνεχώς μεταβαλλόμενη συσσώρευση από ομάδες στα πλαίσια των οποίων ο τελευταίος θα είναι πραγματικά ίσος προς τον πιο μεγάλο. Η πολιτική και η οικονομία δεν θα υπάρχουν πλέον, κι αυτές θα έχουν παραχωρήσει την θέση τους στην ανθρωπινή αλληλεγγύη. Ο εφευρέτης θα ξέρει ότι τις μελέτες, που διευκόλυναν και έκαναν δυνατή την καινούργια εφεύρεσή του, τις οφείλει στην εργασία των ανθρώπων που προηγήθηκαν, ο άνθρωπος με ταλέντο δεν θα υπερηφανεύεται για ένα τέτοιο δώρο της φύσης και θα χρησιμοποιεί το ταλέντο του, όχι για να ευεργετεί τον εαυτό του ή για να καταστρέφει, αλλά για να είναι χρήσιμος σ' ολόκληρη την ανθρωπινή κοινωνία.

Η φιλοτιμία και η ευγενής φιλοδοξία θα είναι περισσότερο κι από επαρκείς παρορμήσεις για να ωθήσουν την ανθρωπινή δραστηριότητα στους νέους αγώνες ενάντια στην φύση και στις καινούργιες κατακτήσεις της επιστήμης. Επιβράβευση της εργασίας θα είναι η βαθιά ικανοποίηση της συνείδησης του καδενός και η εκτίμηση και η αγάπη των συντρόφων του.

Αυτό θα συμβεί όταν οι νόμοι που μας βάζουν τρικλοποδιές, θα μας επιτρέγουν να πάρουμε την γη, που δίνει σ' όλη την ανθρωπότητα το γωμί, και να σηκώσουμε ελεύθερα το κεφάλι μας στον ουρανό για να μπορέσει ο άνθρωπος να διακριθεί πραγματικά από τα κατώτερα ζώα που η φύση τα δέλει να σκύβουν μπροστά στο αφεντικό.

Οι θεραπείες

Μίνιμουμ πρόγραμμα

Όταν ο άνθρωπος ορδωθεί πραγματικά περήφανος για την ελευθερία του και για την ανεξαρτησία του και δυνατός, πάνω απ' όλα, εξαιτίας της ανθρωπίνης αλληλεγγύης που θα κάνει εύκολη και όμορφη την ζωή του, το δικαίωμα να τιμωρεί κανείς θα αποτελέσει παρελθόν.

Αυτή η μέρα θα έρδει, και θα έρδει τόσο πιο γρήγορα, όσο πιο επίμονες, ακούραστες και εντατικές θα είναι οι προσπάθειες εκείνων που ήδη έχουν αρχίσει την δουλειά της προετοιμασίας.

Εν τω μεταξύ είναι απαραίτητο όλοι οι καλοί, όλοι όσοι έχουν μυαλό και βλέπουν τις ωμές αδικίες της σημερινής κοινωνίας, που διαπράττονται στο όνομα της υποτιθέμενης δικαιοσύνης, η οποία απλά βρίσκεται σε αγρία κατάσταση, να διαμαρτύρονται έντονα στο όνομα της ανθρωπιάς. Θα καταδιωχθούμε σαν αντάρτες, θα μας κοροϊδεύουν σαν τρελούς, όμως οι λαϊκές μάζες που κατά βάθος είναι μεγαλόγυχες, θα καταλήξουν να ακούσουν την λογική της αληθινής δικαιοσύνης και του αληθινού δίκαιου. Να μας αφήσουν μόνο να μιλάμε, να μας αφήσουν να γράφουμε ελεύθερα, να μας αφήσουν να εκφράσουμε ελεύθερα και χωρίς ιπσουίτικους περιορισμούς την σκέψη

που μας έχει δοθεί (από την φύση Σ.Μ), και θα τους προσπλυτίσουμε όλους. Αυτό το πιστεύουμε ακράδαντα και από σίγουρες ενδείξεις διαπιστώνουμε ότι είναι κοντά η στιγμή του τελικού θριάμβου.

Τα ίδια τα λάθη των *ανθρώπων της τάξης* επισπεύδουν την καταστροφή αυτής της *πρωτόγονης τάξης*.

Κάθε φορά που η φυλακή πετάει στον λάκκο του κοιμητηρίου ένα από τα δύματά της, η κοινή γνώμη συγκλονίζεται και αγανακτεί.

Κάθε φορά που απαγγέλεται η σκληρή ποινή του δικαστή ενάντια στην δυστυχία, η κοινή γνώμη αγανακτεί και διαμαρτύρεται.

Απ' όλες τις πλευρές μπαίνει το αίτημα της κατάργησης των στρατοδικείων που σαν βάση αποφάσεών τους έχουν την εκδίκηση και τον τρόμο. Από όλες τις πλευρές μπαίνει το αίτημα οι ποινές που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα να μειωθούν κατά ένα ποσοστό, ώστε να μην είναι τόσο σκληρές. Αυτό το κίνημα που με την ορμή του παρασύρει ανθρώπους με καρδιά και ανθρώπους με μυαλό, και επιστήμονες και ανθρώπους του λαού, θα τελειώσει με το να κατεδαφίσει τις σύγχρονες Βασιλίες, που έχουν ανεγερθεί για να ντροπιάζουν τον πολιτισμό. Στη γη, στη γη θλιβερά οικοδομήματα που καταβροχδίζετε την ζωή, στη γη αρχαία εργαλεία της στηριγμένης στην βία κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο, στη γη πεπαλαιωμένα όργανα εκλεπτυσμένου βασανισμού: όταν το δίκαιο και η δικαιοσύνη θριαμβεύουν δεν έχουν ανάγκη από σας, εργαλεία της τυραννίας!

Δεν αρκεί για τον πολιτισμό το να μεταβάλλει τα

υπόγεια των μεσαιωνικών κάστρων με πύργους σε στενάχωρα κελιά, μέσα στα οποία ο άνθρωπος περιορίζεται σε μια ζωή *αντίθετη στην φύση*, σε μια κατάσταση τόσο κτηνώδη και άδικη που μόνο το μυαλό ενός διαβολικού ιεροεξεταστή θα μπορούσε να εφεύρει: δεν αρκεί να έχει καταργήσει τους κορμούς* και τις αλυσίδες: χρειάζεται να γκρεμίσει τους λευκούς τοίχους που περιορίζουν σ' έναν στενό χώρο τον φουκαρά τον κρατούμενο, χρειάζεται να κατεδαφίσει αυτές τις μη παραγωγικές κυκέλες όπου ο άνθρωπος γίνεται πλίδιος ή θηρίο, είναι ανάγκη να εξαλείψει ακόμα και την ανάμνηση τέτοιων ατιμιών προκειμένου να ανακουφιστεί κάπως η ντροπή μας.

Εσείς, νομοδότες τιμωρείτε τον δάσκαλο που χτυπάει τον μαθητή, τιμωρείτε τον γονέα που κακομεταχειρίζεται με κτηνώδη τρόπο τα παιδιά του προκειμένου να τα σωφρονίσει, κι εσείς, με τους νόμους σας, τολμάτε να τιμωρείτε αυτό που αποκαλείτε έγκλημα με το να εφαρμόζετε με την σειρά σας την πιο σκληρή κακομεταχείριση ενάντια σε άτομα που η επιστήμη κρίνει σαν ανεύθυνα! Βέβαια και σεις επίσης ω νομοδότες, θα κριθείτε από το μέλλον σαν ανεύθυνοι και τα ερείπια των φυλακών θα θεωρηθούν σαν μεγαλιδικά μνημεία της αμάθειάς σας, ή χειρότερα, όργανα εκφοβισμού και βασανισμού των εχθρών σας και του λαού που τον κυβερνάτε με τον τρόμο.

Στη γη, λοιπόν, αρχαίο εργαλείο κυριαρχίας, στη γη στενάχωρα κελιά, όπου οι στεναγμοί και τα δάκρυα εναλλάσσονται για μήνες, για χρόνια, για πενταετίες ολόκληρες: η ανθρωπότητα αισθάνθηκε την οδύνη των φυλακισμένων: όχι πια τα ελαφρά χτυπή-

ματα πάνω στον τοίχο και η αγωνιώδης αναμονή για την πένθιμη απάντηση του διπλανού θαμμένου· όχι πια το απότομο κοπάνημα των θυρίδων κατά πρόσωπο στον κουλουριασμένο παράφρονα, όχι πια το μισπτό σούρσιμο της αμπάρας που αντηχεί στην καρδιά του φυλακισμένου και τον κατασπαράζει· όχι πια η μισπή μουσούδα του δεσμοφύλακα που με το ένα χέρι σου χαρίζει την Βίβλο, το βιβλίο της αδελφικής αγάπης, και με το άλλο σου γάχνει τις άθλιες τσέπες για να ανακαλύψει την λάμα του εξεγερμένου ή το μικρό χαρτί που μέσα στον διάδρομο έκλεψες από τον άνεμο.

Όχι πια ο σπαραγμός των μανάδων, των συζύγων και των παιδιών, των οποίων τα παιδικά χέρια προσπαθούν μάταια να μετακινήσουν την σιδερένια πόρτα της φυλακής που κλείνει σαν ταφόπετρα τον τάφο του πατέρα που είναι ζωντανός! Όχι πια η εγκληματική ασυνειδησία των ήσυχων ανθρώπων που εφαρμόζουν τους αυστηρότατους νόμους με το χαμόγελο στα χείλη, ανάμεσα σε δύο προγεύματα, ανάμεσα στα χάδια της συζύγου και σ' αυτά των μπέμπηδών τους.

Ανθρωπότητα ποιός θα σε σώσει από τις ολέθριες οδύνες των αδελφοκτόνων πολέμων; Δεν είσαι εσύ η ίδια που κομματιάζεις το φτωχό σου κορμί; Και πότε θα καταλάβεις ότι η κοινωνική πάλη που δηλητηριάζει την ύπαρξη όλων σου των μορίων δίνει στην εμφάνισή σου την θλιβερή όψη του μελλοθανάτου; Και γιατί να συνεχίσεις το μονοπάτι του λάθους όταν νέοι

ορίζοντες αστραφτερού φωτός, ολοφάνερης ευδαιμονίας, διανοίγονται μπροστά σου;

Η πάλη ανάμεσα στην κοινωνία και το έγκλημα δεν είναι γι'αρά ένα λυπηρότατο επεισόδιο της κοινωνικής πάλης που μας καταστρέφει· ας αρχίσουμε με την κατάργηση του *δικαιώματος να τιμωρείς* και τα λόγια μας για *ειρήνη* ας είναι προάγγελοι άλλων κοινωνικών καινοτομιών ικανών να επαναφέρουν σ' αυτό το άρρωστο σώμα την αρμονία που θα του χαρίσει την υγεία.

Και ας είσαι συ, εργαζόμενε συνειδητέ και δυνατέ, εσύ που σχίζεις την γη, εσύ που οργώνεις την θάλασσα, εσύ που πάνω στο αμόνι κοπανάς το πυρακτωμένο σίδερο, που φυσάς μέσα στο πυρακτωμένο γυαλί, που κυριαρχώντας πάνω στον ατμό κάνεις να ξετυλίγονται άπειρα τόπια από πολύχρωμα υφάσματα, που από τα υλικά δημιουργείς όλα αυτά που θέλουν οι άνθρωποι, ας είσαι εσύ εργαζόμενε συνειδητέ και δυνατέ αυτός που πετάει το εργαλείο της δουλειάς και φωνάζει: φτάνει!

Φτάνει! Εγώ, δεν θα κατασκευάσω πλέον ντουφέκια παρά μόνο για να σκοτώσω τα αγρίμια της ερήμου, εγώ δεν θα κατασκευάσω πλέον φονικά όπλα παρά μόνο για να ανοίξω ακόμη περισσότερο τα σπλάχνα της γης ούτως ώστε τα βουνά να μην είναι πλέον σύνορα, εγώ δεν θα κατασκευάσω πλέον με τα δικά μου χέρια κακόφημες φυλακές στις οποίες αύριο μπορεί να κλειστώ εγώ ο ίδιος· εγώ ο εργάτης, εγώ ο εργαζόμενος δεν θα γίνω συνένοχος εκείνων των διανοουμένων που έχουν αντικαταστήσει τα μεσαιωνικά βασανιστήρια με την σύγχρονη φυλακή

προκειμένου να τιμωρήσουν αυτόν που θα έπρεπε να μεταχειρίζονται με ευσπλαχνία, ή για να απαλλαγούν από ενοχλητικούς αντιπάλους.

Εγώ, εργαζόμενος ή εργάτης, έπαγα να είμαι μια μηχανή χωρίς συνείδηση —δεν θα σφυρηλατήσω πλέον πάνω στο αμόνι τις χειροπέδες με τις οποίες μου σφίγγουνε τους καρπούς— δεν πρόκειται να εγκαταλείψω πλέον το εργοστάσιό μου, το χωράφι μου και την οικογένειά μου για να μετατραπώ σε ασυνείδητο όργανο στα χέρια των αποκτηνωμένων μυαλών ή της αμάθειας ή της μανίας για εξουσία.

Να ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε! Από ψηλά καμιά ελπίδα, όλα πρέπει να τα καταφέρουμε από τα κάτω! Αυτή είναι η καινούργια συνείδηση της ανθρωπότητας που ανεβαίνει από τα μέλη στο μυαλό, όπου και επιβάλλεται! Αναγνώστη θα γινόσουν εσύ δήμιος; Όχι!

Και γιατί λοιπόν προσφέρεις να κατασκευάζεις όπλα για να σκοτώνεις τους αδελφούς σου, ή για να χτίζεις φυλακές για να δάβεις σ' αυτές τους ταλαίπωρους τρελούς ή τα δύματα του διπλανού τους που υπερισχύει;

Όλα αυτά συμβαίνουν γιατί ο άνθρωπος ενεργεί σπρωγμένος από την θλιβερή ανάγκη, χωρίς να αναλογίζεται τις πράξεις που διαπράττει, χωρίς να σκέφτεται αν αυτές είναι αναγκαίες ή χρήσιμες για τους ομοίους τους ή μάλλον επιζήμιες και φονικές. «Το αφεντικό που με πληρώνει με διατάζει και εγώ υπακούω» ορίστε η απάντηση του *ασυνείδητου!* Έτσι γί-

νεται και οι προλετάριοι δηλητηριάζουν τους προλετάριους με την κατασκευή βλαβερών δρεπτικών ουσιών, τους κατακλέβουν με την κατασκευή άχρηστων υφασμάτων, ή άλλων πραγμάτων που είναι αναγκαία, τους καταστέλλουν βίαια όταν έχοντας κληθεί στον στρατό παρεμβαίνουν στις διαμάχες μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, τους συλλαμβάνουν και τους κλείνουν στις φυλακές όταν η απαίτηση για *δικαιοσύνη* προβάλλει λίγο πιο έντονα από τις οδύνες και τις δυστυχίες του παρόντος.

Το πρόβλημα είναι πάντα το ίδιο: λείπει από τον προλετάριο η παιδεία και η συνείδηση της αλληλεγγύης που θα έπρεπε να βασιλεύει, μόνο αυτή σαν βασίλισσα, ανάμεσα σ' όλους τους εργαζόμενους του κόσμου.

Στους συλλόγους, στις εργατικές εστίες και στα εργατικά σωματεία ασκείται σήμερα μια πολιτική με κάποια ελάχιστη προσωπικότητα, όμως ξεχνάν το αληθινό συμφέρον του προλεταριάτου.

Και όλα αυτά γιατί οι μεγάλοι αρχηγοί των φαλάγγων των προλεταρίων δεν τρέφουν το παραμικρό ενδιαφέρον για την δημιουργία συνειδήσεων στα πρόβατα της στάνης τους. Όμως το πείραμα δεν θα διαρκέσει για πολύ. Η λογική κερδήθηκε από την φύση και χρησιμεύει, μερικές φορές καθυστερημένα, στο προλεταριάτο για να κρίνει εκείνους που το πρόδωσαν και το εκμεταλλεύτηκαν, και ακόμη το προδίδουν και το εκμεταλλεύονται. Οι μεγάλοι αρχηγοί των φαλάγγων των προλεταρίων κρύβουν στην Κι-

βωτό της Διαθήκης ενός απαραβίαστου προγράμματος την κενότητα του ιδεώδους τους, έτσι όπως και οι παπάδες όλων των θρησκειών κρύβουν από τα μάτια των πιστών και περιβάλλουν με το πιο μεγάλο μυστήριο το σύμβολο που στην πραγματικότητα είναι ένα τίποτα! Οι αρχηγοί των φαλάγγων των προλεταρίων, όταν πετύχουν τον κύριο σκοπό τους, που είναι το να ηγούνται του λαού, γίνονται αμέσως σκληροί συντηρητικοί, —παρόλο που μακιγιούνται σαν σοσιαλιστές— και δεν επιτρέπουν στο εκλογικό πρόβατο να υψωθεί σε άνθρωπο με αξιοπρέπεια, γιατί έτσι θα έχανε την σκυφτή πλάτη που χρησιμεύει στο να τον εκμεταλλεύονται.

Έτσι γίνεται δύσκολο το καθήκον αυτουνού που εφοδιασμένος με το λαμπρότατο φανάρι της Αλήθειας προσπαθεί να διαδώσει το έντονο φως σε εργατικά σωματεία, στις εργατικές εστίες, στους τόπους διαμονής των οργανωμένων εργατών.

Οι γευτοπαπάδες έχουν ανεγείρει εκκλησίες δίπλα στις εκκλησίες των δούλων του Θεού. Και οι μεν μοιάζουν με τις δε στο ότι ό,τι είναι κλειστό, και έχει στερηθεί τον αέρα, τον ήλιο και το φως μουχλιάζει.

Σαπίζουν οι Εκκλησίες του Θεού, ανάμεσα στην φιληδονία των παπάδων και τον κρετινισμό των γευτοεβλαβών· σαπίζουν οι σοσιαλιστικές-δημοκρατικές εκκλησίες, όπως και οι φιλελεύθερες, μέσα στην σιδερένια πειδαρχία που επιβάλλουν οι αρχηγοί, μέσα στις εσωτερικές διαμάχες που γεννιούνται από τον φθόνο για την εξουσία, μέσα στην αισχρή, υποτιμητική και εξαχρειωτική για την ψυχή πάλη, που αποσκοπεί στην κατάκτηση του επιθυμητού πόστου που εξα-

σφαλίζει άνεση, ή στην αρπαγή από τους ασυνειδητοποίητους της βουλευτικής ιδιότητας που προσφέρει εξουσία και δύναμη.

Εργαζόμενοι! Μην κλείνετε τα σωματεία σας στις ιδέες! Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε σταθερή αιώνια δουλεία. Ας είναι δορυβώδεις όπως η τρικυμισμένη δάλασσα οι συνελεύσεις σας, όμως να επιτρέπεται σε όλους να έρθουν σε σας! Μην φοβάστε την συζήτηση! Να ακούτε και να κοσκινίζετε τα πάντα και τους πάντες. Οι φιλελεύθεροι θα κρατήσουν σε απόσταση από σας τους σοσιαλιστές, οι σοσιαλιστές τους αναρχικούς και οι παπάδες θα σας αποτρέγουν και από τους μεν και από τους δε. Και σεις δεν πιστεύετε κανέναν. Ακούστε και κρίνετε. Κάνετε την συνείδησή σας να ξέρει να αποτελεί ποσοτικό μέγεθος, να αποτελεί μια αυθύπαρκτη οντότητα· η πειδαρχία δεν είναι δική σας υπόθεση, είναι υπόθεση του μιλιταρισμού και του κληρικαλισμού! Όπως βλέπετε αυτοί είναι δεσμοί του παρελθόντος, γιατί, λοιπόν, να θέλετε και σεις να συμπιέσετε την ψυχή σας που τείνει προς την απεραντοσύνη, για να την αναγκάσετε να κλειστεί μέσα σ' ένα ελεεινό βάζο, πάνω στο βούλωμα του οποίου κρατάει το χέρι του ο τύραννός σας;

Να ακούτε και να κρίνετε όλους και όλα.

Και όταν η συνείδησή σας, που έχει γίνει σίγουρη για τον εαυτό της, φωτίζει το μυαλό σας και σας δείχνει τον τρόπο να προχωρήσετε πάνω σε ορισμένο ζήτημα, μην περιμένετε διαταγή από τους αρχηγούς σας για να ενεργήσετε. Ενεργείστε μόνοι σας ατομικά ή συλλογικά, όμως ενεργείστε καθοδηγούμενοι μόνο από την λογική που σας έχει δοθεί. Έτσι θα

είσαστε αφεντικά του εαυτού σας· εάν όμως για να δράσετε περιμένετε διαταγή και καθοδήγηση από τους αρχηγούς, αυτή ή θα σας λείψει πάνω στο πιο ωραίο, ή θα σας την παράσχουν για ιδιοτελείς λόγους. Την αλλαγή προς το καλύτερο θα την οφείλετε σε άλλους και αυτοί οι άλλοι θα αποτελέσουν τα αυριανά αφεντικά.

Όταν θα έχετε πραγματικά πειστεί ότι οι πόλεμοι αποτελούν τις πιο αισχρές μορφές βαρβαρότητας, οδυνηρότατη ντροπή για την εποχή μας, και ότι εάν εσείς το θέλετε μπορούν να αποφευχθούν χιλιάδες θυμάτων, θα αρνηθείτε να πάρετε όπλα και ο πόλεμος δεν θα ξαναέρθει για να αποδεκατίσει τις γραμμές σας.

Όταν θα έχετε πειστεί ότι η ατομική ιδιοκτησία δεν αποτελεί φυσικό νόμο αλλά προφανή αδικία, γιατί όπως ο αέρας και το νερό, η εύφορη γη πρέπει να είναι για όλους και να ανήκει σε όλους, θα κατακτήσετε την γη, και η συνείδησή σας, αποφασισμένη και ακλόνητη, δημιουργός μιας δέλσης σιδερένιας, δεν θα αντιμετωπίσει ούτε την πιο ασθενική αντίσταση. Και ποιός θα μπορέσει να αντισταθεί; Οι στρατιώτες; Αποτελούν σάρκα από την σάρκα σας! Οι ιδιοκτήτες; Είναι ένας ενάντια σε εκατό χιλιάδες!

Και όταν θα έχετε πειστεί ότι η επιστήμη σε συμφωνία με το συναίσθημα της ανθρωπίνης αδελφοσύνης αρνιέται στον άνθρωπο το δικαίωμα να τιμωρεί και θεωρεί τον εγκληματία έναν κακομοίρη, θα έχετε ήδη εξαλείψει από το μυαλό σας την θλιβερή προκατάληψη που σήμερα προεδρεύει στο υπάρχον ποινικό σύστημα: *την αναγκαιότητα της τιμωρίας.*

Τότε εσείς οι ίδιοι θα καταστρέψετε τις τερατώδεις φυλακές, όπου σήμερα φυτοζωούν βασανιζόμενοι πδικά και σωματικά 60.000 αδέρφια μας μόνο στην δύστυχη Ιταλία μας!

Σήμερα λένε στον προλετάριο: πάρε την αμοιβή σου και χτίσε. Και ο προλετάριος υπακούει. Αύριο ο συνειδητοποιημένος άνθρωπος θα πει: εγώ δεν προσφέρομαι για να οικοδομήσω όργανα βασανισμού ή καταστροφής του ομοίου μου, κρατήστε την αμοιβή σας, εγώ δεν κάνω τον πληρωμένο δολοφόνο! Και τότε οι ποινές, που οι σκληροί και ασυνείδητοι νομοδότες θα δεσπίσουν προς υπεράσπιση βάρβαρων και αντικοινωνικών δεσμών, θα πέσουν στο κενό γιατί κανένας άνθρωπος δεν θα θέλει να κάνει τον δεσμοφύλακα και να παραβιάζει τους νόμους της φύσης, στους οποίους εναντιώνεται η δέλση των ισχυρών.

Δεν θα αργούσαμε να φτάναμε σ' αυτόν τον βαθμό φωτισμένης συνείδησης, που θα έφερνε τους προλετάριους όλου του κόσμου στο επίπεδο του πραγματικού υπερανδρώπου, εάν αντικαταστήσαμε τους ανώφελους αγώνες για την κατάκτηση των δημόσιων εξουσιών με αγώνες για την κατάκτηση της συνείδησης.

Πρέπει κάθε μαχητής του σοσιαλισμού να γίνει απόστολος, όχι εκλογικός πράκτορας, να γίνει απόστολος όλων αυτών που είναι καλά, ωφέλιμα, δίκαια και αληθινά. Μέσα από τους συλλόγους, μέσα από τις ενώσεις, μέσα από τις εργατικές εστίες, μέσα από τους αγρούς, μέσα από τα εργοστάσια, ξεχύνεται ελεύθερη η ανθρωπίνη ψυχή διεκδικώντας δυναμικά

ελευθερία και δικαιοσύνη. Οτιδήποτε προβάλλει για να εμποδίσει αυτήν την έκρηξη που ήδη έχει για πάρα πολλούς αιώνες κατασταλεί, θα χτυπηθεί αμείλικτα· αρκετά μα με τον ζυγό των απατηλών δρυσκειών, και των νόμων που μας δένουν με περασμένες εποχές.

Απο την εύφορη ύπαιθρο και από τις ακροθαλασσιές, όπου σήμερα υγώνονται αυτά τα βρωμερά φυτώρια του πόνου, πρέπει να περάσει το δρεπάνι της συνειδητής επανάστασης. Στη γη, στη γη οι φυλακές! Στη γη τα άδλια κελιά! Και στην ίδια ύπαιθρο ή στις ίδιες παραλίες ας υγωθούν τα χωριουδάκια της ειρήνης και της αγάπης, ας υγωθούν τα χαρωπά σπιτάκια, περιτριγυρισμένα μόνο από ανδισμένους φράχτες από τριανταφυλλιές και από λευκά και αρωματικά γιασεμιά.

Ας μεταμορφωθούν οι άδλιοι κορμοί* σε γεωργικά εργαλεία και ο μισημένος εγκληματίας, που πλέον ούτε θα βασανίζεται ούτε θα ταπεινώνεται αλλά θα αγαπιέται σαν αδελφός και θα βοηδιέται σαν αδελφός, θα βρει στην ελευθερία, στην γλυκειά γαλήνη των αγρών και στην άγρια ομορφιά της θάλασσας, την αναζωογονητική θεραπεία του κακού που τον βασανίζει.

Αυτό είναι το μέλλον, αυτός είναι ο δρόμος της προόδου και της ανθρωπιάς· ο άνθρωπος εξάλειψε την κόλαση των δρυσκειών, μια μοιρολατρική εφεύρεση που για τόσους αιώνες παρέσυρε την ανθρωπι-

* Κορμός = μεσαιωνικό όργανο βασανισμού με σχήμα κορμού δέντρου, με το οποίο περισφίγγανε τα πόδια των καταδίκων.

νη γυχή, ας μάθει να εξαλείφει και κάθε είδος τιμωρίας πάνω στην γη.

Η εκδίκηση είναι κληρονομιά των πρωτόγονων λαών και η τιμωρία δεν είναι παρά συγκεκαλυμμένη εκδίκηση.

-Αυτή είναι η Αλήθεια.

...στον όχλο, που σφετερίζεται το δικαίωμα να εξουσιάζει...

...στους θεατές της πλατείας που είναι κουφοί και τυφλοί.

*ανδρώπινη υπερογία, βράδυνε λίγο το βήμα σου
κοίτα εκείνο...*

τι όνειρο είσαι εσύ;

[ένας περιπλανώμενος ποιητής]

